

Medlemmene i styret for MOVAR IKS innkalles til møte:

**TORSDAG 29. AUGUST 2019 KL. 14:00
I MOVARs ADMINISTRASJONS LOKALER – HUGGENES**

PROTOKOLL FRA STYREMØTET 20. JUNI 2019

Til behandling:

SAK NR. 10/2019

REFINANSIERING AV LÅN

SAK NR. 11/2019

SØKNAD OM FAGLIG OG ØKONOMISK STØTTE FRA MOSSEFOSSENS VENNER

SAK NR. 12/2019

REVISJON AV STRATEGISK PLAN

O-SAK NR. 27/2019

DIREKTØRENS ORIENTERING MED HOVEDFOKUS PÅ BUDSJETTFORUTSETNINGER

(Presenteres på møtet)

O-SAK NR. 28/2019

REGNSKAP OG PROGNOSE

(Presenteres på møtet)

O-SAK NR. 29/2019

**TILBAKEMELDING PÅ VEDTAK OM STANS VED OVERHENGENDE FARE FRA
ARBEIDSTILSYNET BRANN OG REDNING**

O-SAK NR. 30/2019

**STATUS VEDR. TILBAKEMELDING PÅ EGENKONTROLLRAPPORT FOR AVLØPSOMRÅDET
2018**

Rygge, 22. august 2019

Brit G. Plassen (sign.)

Torsdag 20. juni 2019 holdt styret for MOVAR IKS møte på møterom Vanity Fair ved Hotel Refsnes Gods, Jeløy.

8 medlemmer til stede av 8:

Av medlemmene møtte: Ketil Reed Aasgaard, leder
Aud Helen Wernberg Øyen
Anita Wulvig
Hege Solberg Sandtrø
Steinar Roos
Ole Martin Almvik

Av varamedlemmene møtte: Per-Chr. Rasmussen
Bjørn Amundsen (1. vara)

Forfall medlemmer: Tore Fredriksen
Nils-Anders Søyland, nestleder

Dessuten møtte: Johnny Sundby, MOVAR IKS
Rolf-Ivar Buerengen, MOVAR IKS
Freddy Tangen, MOVAR IKS
Kaj-Werner Grimen, MOVAR IKS
Mette Kaspersen, MOVAR IKS
Merete Ruud Tuskin, MOVAR IKS

Møtet ble satt kl. 12:50.

Det var ingen innvendinger eller merknader til innkallingen eller til sakslisten.

Protokollen fra møte den 25. april samt møteinnkalling til dagens styremøte ble enstemmig godkjent.

STYRESAK NR. 9/2019

MØTEPLAN FOR STYREMØTER I MOVAR IKS 2019

(Utsatt sak)

Direktørens forslag til innstilling:

Styret i MOVAR IKS vedtar møteplanen for styremøter i 2019.

Behandling:

I forslag til ny møteplan for resterende periode i 2019 var møtedatoer beholdt som opprinnelig, mens møtetidspunktene foreslått flyttet fra kl. 14:00 til kl. 08:00 slik:

Møtetidspunkt	Klokkeslett
29. august 2019	Kl. 08:00 (Budsjettforutsetninger)
26. september 2019	Kl. 08:00 (Budsjett 2020)
28. november 2019	Kl. 08:00 (Instrukser/fullmakter)

Adm.direktør: Innspill fra eier- representantene tilsier at resterende møtedager med tidspunkter, slik tidligere vedtatt, fungerer greit.

Votering:

Det ble enighet i styret om at resterende møter i 2019 gjennomføres etter opprinnelig vedtatte møtetidspunkter.

Vedtak:

Møtetidspunkter for styremøtene for resterende 2019 enstemmig vedtatt slik:

Møtetidspunkt	Klokkeslett
29. august 2019	Kl. 14:00 (Budsjettforutsetninger)
26. september 2019	Kl. 14:00 (Budsjett 2020)
28. november 2019	Kl. 14:00 (Instrukser/fullmakter)

O-SAK NR. 21/2019

DIREKTØRENS ORIENTERING

Direktøren orienterte kort om status i selskapet og pågående saker.

For øvrige vises det til vedlagt presentasjon i Admincontrol.

O-SAK NR. 22/2019

STATUS ØKONOMI OG LIKVIDITET

Øk./Adm.sjef orienterte styret om MOVARs økonomi og likviditet.

O-SAK NR. 23/2019

VEDTAK OM STANS VED OVERHENGENDE FARE FRA ARBEIDSTILSYNET – BRANN OG REDNING

Direktørens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Saken ble diskutert og styret ble enige om følgende tilleggsforslag:

Administrasjonen varsler eierne ved ordførerne, på vegne av styret i Movar.

Votering:

Direktørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt med fremmet tilleggsforslag.

Vedtak:

Administrasjonen varsler eierne ved ordførerne, på vegne av styret i Movar.

Styret tar videre saken til orientering.

O-SAK NR. 24/2019

TILBAKEMELDING PÅ EGENKONTROLLRAPPORT FOR AVLØPSOMRÅDET 2018

Direktørens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Adm.direktør orienterte kort om saken.

Votering:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

O-SAK NR. 25/2019

SOLGÅRD AVFALLSPASS - TILBAKEMELDING PÅ EGENKONTROLLRAPPORT TIL MILJØVERNMYNDIGHETENE 2018

Direktørens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Saken ble ikke gjennomgått ut over det som forelå i skriftlig saksfremlegg.

Votering:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

O-SAK NR. 26/2019

REVISJON AV SELSKAPSAVTALE OG EIERAVTALE FOR MOVAR IKS

Direktørens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Styret diskuterte endringene som er foretatt i avtaleverket.

Votering:

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

EVENTUELT

-

Mer var ikke til behandling og møtet ble hevet kl. 16.05.

Ketil Reed Aasgaard
Leder

Bjørn Amundsen

Aud Helen Wernberg Øyen

Hege Solberg Sandtrø

Anita Wulvig

Steinar Roos

Ole Martin Almvik

Per-Christian Rasmussen

VANN OG AVLØP

RENOVASJON

BRANN OG REDNING

DIREKTØRENS ORIENTERING

Styremøte 20.6.2019

Nummer	Tittel	Oppsummert vedtak	Status	Ansvar/frist
S-sak 12/15	Vestby gjenviningsstasjon – Vurdering	Dialog med Vestby kommune for å finne løsninger som totalt sett er bedre enn dagens.	Diskutert i budsjettmøte med Rådmann i Vestby. Notat oversendt Vestby kommune, men tilbakemelding om at de ønsker å avvente.	Avventer Vestby kommune 2018?
S-sak 10/17 og S-sak 3/18	Fremtidig avløpsløsninger	Søke utsettelse/harmonisering av krav FRA/KRA. KRA overføres til FRA. Søke å finne løsninger på slam.	Søknad innvilget, jfr. O-sak 9/18 Milepølsplanen følges opp i prosjektet.	ADM fortløpende.
Sak 3/2019	Valg av pensjonsleverandør	KLP velges som pensjonsleverandør	Adm. har dialog med KLP direkte og gjennom fellesmøter med Moss kommune.	Følger fremdriften til MK, dvs. 1.1.2020
Sak 5/2019	Vurdering inntektsmodell Avløp	Styret anbefaler en ny og mer forutsigbar modell for kommunene og selskapet.	Behandles i rep.skapet ifm rev. av selskapsavtale.	Adm. 21.6.
S-Sak 9 Møteplan	Møteplan styremøter 2019	Utsatt sak	Behandles 20.6.	Styret 20.6.

STATUS FOR PROSJEKTER I ARBEID

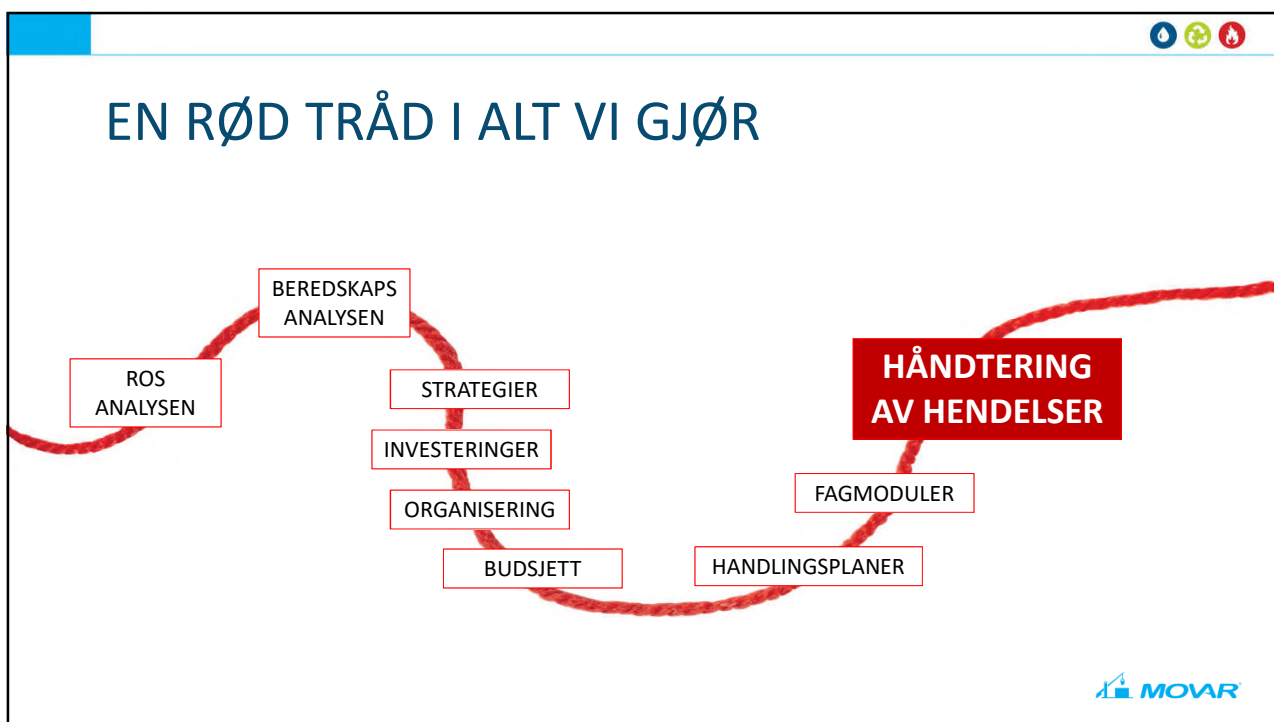
STATUS RYGGE BRANNSTASJON

- Muligheten for samarbeid med Politiet ser ikke ut til å kunne bli en realitet.
- Opplever positiv vilje fra Rygge/Nye Moss til å selge stasjonen og tomten (jfr. MA 13.6.2019).
- Det er avtalt møte med Rådmann i Rygge, Kommunalsjef Teknikk i Rygge og Nye Moss 27.6.

Moss Avis 13.6.19

DIMENSJONERENDE HENDELSER

1. Brann ved storulykkebedrifter
2. Brann i industribygg/lager/driftsbygning
3. Brann i gjenvinnings-/renovasjonsanlegg
4. Brann i overnattingssted
5. Brann i områder med tett trehusbebyggelse
6. Ulykke med transport av farlig gods på vei eller bane
7. Brann i kjøretøy i tunnel
8. Ulykker med redningsbehov (arbeidsulykker i høyden, redning i høyden/ stup, under/ i konstruksjoner, bygningskollaps, ulendt terreng/ langt til vei mv.)
9. Ulykker med redningsbehov – drukningsulykke
10. Brann i område med begrenset slokkevannkapasitet
11. Lekkasje fra industri/ lager (eks. ammoniakklekkasje, LNG, mv.)
12. Brann i underjordiske anlegg/fjellanlegg

LOVPÅLAGT HÅNDBTERING AV HENDELSER

I tillegg ligger hendelsene listet under som er grunnlaget for etablering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften) også til grunn:

1. Beredskap for å håndtere boligbrann
2. Beredskap for å håndtere mindre trafikkulykker/ ulykker
3. Skogbrannberedskap
4. PLIVO-hendelser (Pågående livstruende vold)

Beredskapsanalysen legges frem for styret i august.

STATUS ØAS:

- Saksfremlegg med selskapsavtale og eieravtale er sendt til alle beslutningsorganer.
- Følgende har vedtatt:
 - MOVAR
 - IØR
 - Rakkestad kommune
 - Hvaler behandler saken 20.6.
- Følgende har nå innstilt alternativt:
 - Halden kommune
 - Sarpsborg kommune
 - Fredrikstad kommune

ROAFs sorteringsanlegg på Romerike

ANSETTELSE VA:

- Siv.ing. VA Prosess (Nyopprettet stilling):
 - Hans Jørgen Halvorsen 43 år fra Sarpsborg
 - Siv.ing. Fra NMBU
 - Skrev semesteroppgave på Vansjø Vannverk
 - Kommer fra COWI, og begynner 1.10.
- Arbeidsleder Vansjø vannverk (generasjonsskifte):
 - Atle Hermansen, 46 år bosatt i Sarpsborg
 - Har lang erfaring fra vannbransjen
 - Kommer fra tilsvarende stilling hos Nedre Romerike Vannverk.

PRODUKSJONSREKORD VANSJØ VANNVERK:

- I uke 23 ble det gjennomført test av reservevannforsyningen.
- Målet var å teste leveransen mot Fredrikstad fra Sarpsborg og MOVAR (etter ønske fra Mattilsynet).
- Som følge av leveransen mot Fredrikstad, satte Vannverket ny produksjonsrekord 5.6.2019.
- Tidligere produksjonsrekord var 37 624 kubikkmeter/døgn.
- Ny rekord er hele 41 834 kubikkmeter/døgn (teoretisk kapasitet er 45 000 kubikkmeter/døgn).
- Testen ble gjennomført uten nevneverdige utfordringer, men gav god læring i å drifte anlegget under svært høy belastning.

MOVAR-vann på Hvaler?

Akutt forurensing etter brann på Egeland gård i Spydeberg kommune

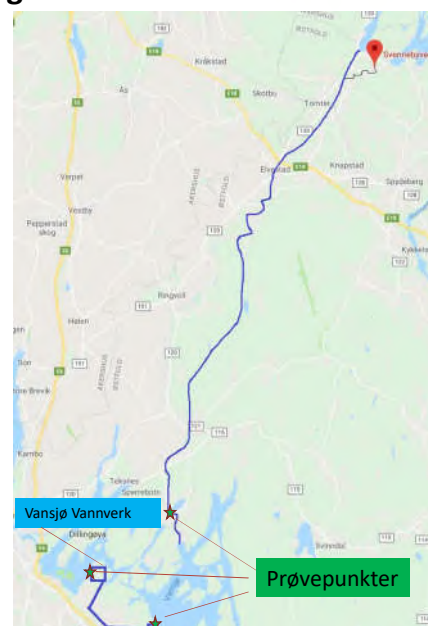
27. mai kl 14 mottok MOVAR e-post fra Spydeberg kommune med varsel om at det kan ha lekket plantevernmidler til Hobølva etter brann på Egeland gård, 6 dager tidligere (21. mai).

Det ble umiddelbart satt i gang arbeid med å innhente mer informasjon. Spydeberg kommune, Kystverket, Fylkesmannen og Mattilsynet ble kontaktet.

Mattilsynet var ikke kjent med hendelsen. De ble informert av oss og at vi jobbet med å skaffe oss en mer informasjon og oversikt, samt at vi skulle gjøre en farevurdering, i tråd med §6 i drikkevannsforskriften.

Vi besluttet å stenge ned vannverket. Vi kontaktet Sarpsborg og Fredrikstad og mottok reservevann.
NB! Dette er første gang vi har mottatt full reservevannleveranse som følge av en beredskapssituasjon.

MOVARs eierkommuner ble også varslet i e-post (farevurdering og reservevannleveranse).

Akutt forurensing etter brann på Egeland gård i Spydeberg kommune

28. mai: Videre arbeid med å innhente mer informasjon.

- Prøveuttak – levert til både NIBIO og Eurofins.
- Kontakt med Folkehelseinstituttet (FHI), NIVA, NIBIO, Indre Østfold Brann og Redning
- Varslet/orienterte også Miljørettet helsevern.

2 representanter fra Mattilsynet spurte om de kunne komme innom for orientering. OK.

Under orienteringen får vi telefon fra FHI. De redegjør for beregninger av akutt toksisitet og konkluderer med at utslippet ikke vil medføre akutt toksisk fare.

Vi får også telefon fra innsatslederen fra IØBR. Han forteller at mesteparten av disse anslagsvis 150 literne hadde gått opp i røyk og at mesteparten av det som rant ut fra bygningen ble samlet opp.

FAREVUDERING OG KONKLUSJON (eget dokument):

«På bakgrunn av innhentede opplysninger og en helhetsvurdering av disse vurderes det som usannsynlig at drikkevannsprøvsjonen og leveranse fra Vansjø Vannverk vil medføre helsemessig risiko for drikkevannskonponentene knyttet til Vansjø Vannverk.

På bakgrunn av dette vil produksjon og leveranse fra vannverket kunne gjenopptas.»

I løpet av ettermiddagen/kvelden 28. mai kjørte vi derfor i gang vannverket igjen.

29. mai ble styret orientert om saken.

Kommunene ble også orientert på nytt om farevurderingen og status.

Siden vi hadde mulighet til å motta reservevann og etter hvert kom til konklusjonen over, valgte vi ikke å gå ut med informasjon til innbyggerne om hendelsen. Dette måtte vi eventuelt gjort i samråd med kommunene.

Vi mottok heller ingen henvendelser fra kommunene omkring ønsker om eller vurdering av innbyggervarsling.

3. juni mottok vi de første analysesvarene fra NIBIO og kunne verifisere at farevurderingen var riktig.

Gikk deretter over til å levere fremfor å motta reservevann ifm en planlagt testkjøring mot Fredrikstad.

Informasjon om drikkevannet i Mossregionen

Som følge av drikkevannssaken i Askøy kommune og et meget stort fokus på drikkevannskvalitet i media la vi ut informasjon den 12.6 om hvordan vi sikrer et godt og trygt drikkevann i Mossregionen. Flere eierkommuner gjorde det samme med henvisning til vår hjemmeside/info.

Moss Avis lagde også en sak om det samme det den 14.6

Det er for tiden et ekstra stort fokus omkring tilstand på norske høydebasseng – ref sak i VG 19.6

- MOVAR har hatt tilsyn ved Bjørnåsen HB i 2010 og 2015
- MOVAR og Moss kommune gikk sammen om felles anskaffelse av bassengrengjøring i 2015.
- Ancistrus AS ble valgt som leverandør (De som uttaler seg i VG-saken 19.6).
- Bjørnåsen HB ble rengjort i mai 2015. Dykkere som «støvsugde» overflater. Mattilsynet fikk være tilstede under arbeidene for å se og lære.
- I forkant av jobben hadde Ancistrus en presentasjon og gjennomgang av jobben for alle ansatte på vannverket og Teknisk Avdeling. Kompetanseheving.
- I 2017 gjorde også Ancistrus en etterkontroll, filming inne i bassenget vha «vandrone».
- Det er de senere år gjort flere forbedringer mtp sikkerhet:
 - Alarmoverføring innbrudd (dør og luke).
 - Etablert-kameraovervåking ved bassenget.

SOLGÅRD AVFALLSPASS – NY UTSLIPPSTILLATELSE MØTE MED FYLKESMANNEN 19.06.2019

- 29.5.19 Utkast til utslippstillatelse sendt Fylkesmannen
- 19.06.19 Gjennomgang med Fylkesmannen
- Mengde Avfall til deponiet - forholder seg til reguleringshøyder med unntak av farlig avfall og andre spesielle fraksjoner
- Avfall til gjenvinningsstasjonen – skal beskrives i detalj, f.eks årsmengder, type, lagringsmåte, lagringstid, NS og EAL koder, osv.
- Oversikt/krav til dekke og overbygning på drifts- og lagerarealer avhengig av bruk
- Alle aktiviteter må risikovurderes
- Kun sivevann fra deponert avfall skal leveres sivevannsystemet.
- Fokus på å redusere vann gjennom deponiet, avskjæring av rent og forurenset overvann. Separat ledningsnett og kontrollmulighet hvor vannet fra hver aktivitet ledes
- Den gamle delen av deponiet skal avsluttes
- Søknaden skal ut på høring
- Forventet saksbehandlingstid fra akseptert og komplett søknad - minst ett år.
- Vi er mest sannsynlig omfattet av IED(basert på mengde CCA)
- Kverning medfører som hovedregel klimavern(tror dette også da gjelder komposten)

VANN OG AVLØP

RENOVASJON

BRANN OG REDNING

REGNSKAP PR. 31. MAI 2019

Inklusiv notat om likviditet.

NB: Kan forekomme mindre tallmessige endringer i regnskapet.

Postgruppe/ Sektor	Adm & Teknisk	Vann & Avløp	Renovasjon	MIB	Budsjett 31.5.2019	Regnskap 31.5.2019	Avvik i kr	Avvik i %
Salgsinntekter	●	●	●	●	139 909	138 972	-937	-0,7 %
Varekostnader	●	●	●	●	39 423	39 372	51	0,1 %
Lønnskostnader	●	●	●	●	51 397	47 133	4 264	8,3 %
Driftskostnader	●	●	●	●	30 305	30 810	-505	-1,7 %
Avskrivninger	●	●	●	●	14 354	13 996	358	2,5 %
Netto finansposter	●	●	●	●	3 409	1 886	1 523	44,7 %
Resultat	●	●	●	●	1 022	5 776	4 754	465,3 %

Beløp oppgitt i 1 000 kroner.

Gule punkter er fokusområder for både positive og negative avvik.

	Pr. 31.12.2018	Pr. 31.5.2019
Innestående bank (inklusive skattetrekksmidler, eks. etterbruksfond)	21 586	36 660
Kortsiktige fordringer	25 827	18 071
Påløpte prosjektkostnader i forhold til opptatt byggelån.	8 185	1 470
SUM	55 598	56 201
Kortsiktig gjeld, inkl. leverandører, FP og off. avg.	43 318	47 823
Arbeidskapital	12 280	8 378

Forutsatt ordinær drift er likviditeten stram, men tilfredsstillende. utfordring tilknyttes nedregulering av selvkostfond, da dette betyr drift med underskudd.
Vi arbeider aktiv med arbeidskapitalstyring. Det knyttes ingen problemstilling til videre økonomiplanperiode.
Selvkostfondene er pr. 1.1.2019 på kr 6 758'.

REFINANSIERING AV LÅN

Direktørens forslag til

VEDTAK:

Administrasjonen i Movar IKS foretar en refinansiering av virksomhetens eksisterende lån i Kommunalbanken og KLP i løpet av 2019.

SAKSUTREDNING:

Movar IKS gjennomfører årlig mange investeringsprosjekter, hvorav omtrent samtlige av investeringene gjøres gjennom vedtatt lånefinansiering. Når investeringsprosjektene er ferdigstilte aktiveres disse og administrasjonen bokfører deretter med lineære avskrivninger; det vil si like store beløp over anleggsmiddelets antatte levetid. Regnskapsmessig er det slik at årlige avskrivninger skal harmonere med årlige avdrag for hver enkelte investering/låneopptak. På grunnlag av dette tas det opp selvstendige lån eller samlelån som i regnskapet fordeles på de respektive avdelingene. Lånet skal være nedbetalt (senest) når driftsmiddelet er nedskrevet til null.

Som følge av stor investeringsaktivitet, noe innenfor selvkostregnskap og noe utenfor, kompliseres virksomhetens låneportefølje for hvert år som går. Administrasjonen ser nå behov for å forenkle den regnskapsmessige administreringen av de ulike lånene.

Administrasjonen, i samarbeid med revisjon og bank, har derfor jobbet oss frem til en forenklet løsning. Forenklingen går ut på å samle små og store lån til 3 ulike lån med vektet løpetid. Dette gjøres gjennom å refinansiere dagens lån med tilpasset avdragsrate sett opp mot dagens modell. I første omgang har administrasjonen tatt for seg samtlige lån (25 stykk) i Kommunalbanken. Regnskapsmessig fordeles disse lånene på blant annet 49 ulike balansekonti. En refinansiering vil her føre til en forenklet administrasjon.

Administrasjonen vil også gjennomføre en lik øvelse for våre lån i KLP. Det skal også nevnes at Movar IKS har noen lån i Moss Kommunale Pensjonskasse (MKP). Som følge av at MKP legges ned i løpet av 2020 må administrasjonen også overføre disse lånene til en annen bankforbindelse. Dette vil vi komme tilbake til senere dette år.

VURDERING OG KONKLUSJON:

En refinansiering av dagens låneportefølje medfører ingen endring i lånevilkår for Movar IKS som kunde. Refinansieringen medfører heller ingen økonomisk konsekvens for Movar IKS.

En ny finansmodell vil derimot føre til en forenkling av administrasjonens interne regnskapsrutiner.

Rygge 15. august 2019

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Merete Ruud Tuskin (sign.)
Økonomi- og adm. sjef

SØKNAD OM FAGLIG OG ØKONOMISK STØTTE FRA MOSSEFOSSENS VENNER

Fremlagt:

- Søknad fra Mossefossens venner datert 10.08.2019

Direktørens forslag til

V E D T A K :

Styret i MOVAR bevilger til utstillingsprosjektet i det Gamle vannverket ved Mossefossen. Administrasjonen i MOVAR stiller videre med faglig rådgivning ifm prosjektet, for å formidle historien fra etableringen og frem til dagens vannforsyning og brannordning. Den økonomiske støtten forventes å kunne dekkes uten avvik av betydning innenfor årets budsjett, og finansieres med selskapets begrensede frie likvide midler.

SAKSUTREDNING:

I styresak 7/2018 behandlet styret en sak hvor Mossefossens venner ønsket at MOVAR skulle overta ansvaret for å istandsette det gamle vannverket ved Mossefossen. Styret fattet følgende vedtak i saken:

MOVAR avstår fra å tre inn som avtalepart på vegne av Mossefossens venner, i avtalen som fordrer istandsetting og vedlikehold av det gamle vannverket i fossen, jfr. foreningens forespørsel.

Mossefossens venner har valgt å gå videre med prosjektet uten slik partner som de så for seg at MOVAR skulle være. De har innhentet økonomisk støtte fra flere aktører, og laget en plan for arbeidet med istandsetting av det gamle vannverket. Målet er å ha vannverket klart til by-jubileet i 2020. I lokalene ønsker man bl.a. å lage en utstilling som viser historien fra vannverket og brannvernhistorien fra etableringen i 1876, og frem til dagens vannforsyning og brannvesen organisert igjennom MOVAR. Det var bybrannene i Moss som var den viktigste drivkraften for etableringen av vannverket. Utstillingen er tenkt løst ved hjelp av audiovisuelle hjelpemidler kombinert med enkelte fysiske utstillingsobjekter.

Mossefossens venner søker nå MOVAR om faglig og økonomisk bistand. Det faglige bidraget er knyttet til utvikling av utstillingen. Søknaden om økonomisk støtte er todelt. Det søkes om 200 000,- til oppussingsprosjektet og 300 000,- til utstillingen.

Uavhengig av størrelse, så krever en evt. innvilgelse av økonomisk støtte en ekstra bevilgning, da det naturlig nok ikke er tatt budsjettmessig høyde for dette.

Mossefossens venner har også vært i kontakt med representantskapets leder, som etter eget ønske også deltok i møtet med Mossefossens venner 5. juli sammen med undertegnede. I dette møtet fikk vi en orientering om arbeidet, og det ble signalisert at foreningen ville fremme en søknad til MOVAR.

Mossefossens venner har opplagt et ønske eller en forventning til at MOVAR skal yte et større økonomisk bidrag enn noen annen i dette prosjektet. Begrunnelsen de bruker i søknaden er knyttet til MOVARs historie knyttet til vannforsyning og brannvern. De har f.eks. ikke tilsvarende forventning til Moss kommune, som på samme måte, om ikke i enda større grad, har en historisk kobling igjennom bl.a. bybrannene og fossen.

I sak 7/2018 ble finansiering av en eventuell økonomisk støtte drøftet. Dette vil måtte finansieres over selskapets frie likvide midler, dvs. likviditet som ikke er bundet opp i selvkost- og etterbruks-fond. Ved avleggelse av regnskap 2018, ble det redegjort for at likviditeten er stram, men tilstrekkelig.

MOVARs virksomhet tilsier at man i begrenset grad vil gi økonomisk støtte til ulike gode formål og foreninger. Så har også vært praksis for selskapet. I dette lyset må denne søknaden sies å være av uvanlig art og størrelse. Prosjektet er en del av forhistorien til selskapet, og kan fortelle en historie i forhold til betydningen av MOVARs samfunnskritiske tjenester og byutvikling. Under oppussing av det gamle vannverket i 2004 valgte styret å bevilge 100 000,- til prosjektet. Administrasjonen vil anbefale at en evt. støtte øremerkes til utstillingen, og i sum begrenses oppad til maksimalt 150 000,-.

Rygge, 20. august 2019

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

MOVAR IKS
v/adm.dir.Johnny Sundby
Kjellerødveien 30
1580 Rygge

Moss 10.08.2019

RE: GAMLE MOSS VANNVERK – FORESPØRSEL OM FAGLIG OG ØKONOMISK BISTAND.

Mossefossens Venner er en ideell organisasjon som ble stiftet 14. august 1997. Foreningens formål er å skape forståelse for Mossefossen, Mosseelva og området rundt som det viktigste historiske kulturminne i byen.

Konvensjonsgården, Mossefossen og Møllebyen ble ved århundreskiftet valgt til byens tusenårssted av Moss Kommune og i den forbindelse fungerer Mossefossens Venner som en aktiv pådriver for å ivareta områdets egenart.

Mossefossens Venner har et nært samarbeid med Moss by- og Industrimuseum, og har tinglyst bruks- og vedlikeholdsansvar for byens første vannverk bygd i 1876.

I forbindelse med feiringen av Moss Bys 300 års jubileum i 2020 har foreningen som mål å arrangere en større utstilling i Gamle Moss Vannverk med tema over regionens vannverks- og brannvernshistorie samt å ferdigstille en større rehabilitering av vannverksbygget med innhold. Siden Gamle Moss Vannverk kan ansees å være Mossregionens og derved MOVARS "arnested", tillater vi oss å forespørre MOVAR om økonomisk og aktiv faglig støtte for rehabilitering og etablering av utstilling i det nå oppussede "transformatorrommet". Med bakgrunn i hendelsene i Askøy Kommune mener vi det vil være relevant å illustrere hvilke prosesser drikkevannet hos MOVAR gjennomgår før det sendes ut på nettet. Videre har vi et ønske om å knytte Moss Bys brannvernshistorie som en forløper for dagens MOVAR innen brannvern til nevnte utstilling, eller som tema i fremtidige utstillinger.

For å sikre et best mulig faglig innhold tillater vi oss derfor å forespørre MOVAR om bistand til å definere form og innhold for nevnte utstilling. Vi ser for oss et audiovisuelt opplegg som illustrerer dagens rensesprosess og kvalitetssikring av nåværende vannforsyning før det ferdige produkt fordeles på nettet. For å ivareta den faglige kompetanse foreslår vi at MOVAR oppnevner en ansvarlig representant, som i samarbeid med arbeidsgruppen utarbeider forslag og innhold til utstillingen. MOVARS representant vil inngå som fast medlem av arbeidsgruppen som vil få som mandat å utarbeide forslag til fremtidige utstillinger med temaer innen vannforsyning og brannvern.

Prosjektgruppen i Mossefossens Venner har som det fremgår av dokumentet «Rehabilitering av Gamle Moss Vannverk», iverksatt et større prosjekt for oppussing av vannverket samt

realisering av nevnte utstilling. Kostnadsbudsjettet, inklusive utstilling, er estimert til ca. 1,5 mill. kroner inklusive prosjektreserve. Foreløpig har vi fått tilsagn om ca. 600.000 kroner til prosjektet og vi avventer svar fra flere bidragsytere i nær fremtid.

Som historisk direkte "involvert part" i Moss bys første vannverk og brannvernberedskap tillater vi oss derfor å søke MOVAR om et økonomisk bidrag begrenset oppad på totalt kroner 500.000 fordelt med 300.000 kroner til utstillingen og kroner 200.000 til oppussingsprosjektet. Uten økonomisk og faglig bidrag fra MOVAR innser vi at det kan bli vanskelig, om ikke umulig å realisere nevnte prosjekter selv om vi opplever stor entusiasme fra ulike kulturminneinstitusjoner. Vi understreker at utstillingen vil beskrive utviklingen og dagens situasjon i samtlige Movar-kommuner.

I vedlagte dokument "Prosjektbeskrivelse rehabilitering av Gamle Moss Vannverk" med vedlegg beskrives detaljene i prosjektet inklusive kostnadsestimat med tilhørende finansieringsplan.

Med vennlig hilsen for
Mossefossens Venner

Bengt A. Hermansen
Nestleder Mossefossens Venner

Vedlegg:

- 1) Prosjektbeskrivelse rehabilitering av Gamle Moss Vannverk
- 2) Tilstandsrapport, Fylkeskonservatoren i Østfold Fylkeskommune
- 3) Prisoverslag - Budsjett rehabiliteringsarbeider, 06.12.2018
- 4) Prisoverslag - Budsjett innvendig oppussing av transformatorrom, 22.03.2019
- 5) Kostnadsanslag for besøkssenter med utstilling, 18.02.2019
- 6) Besøkssenter, illustrasjon for utstillingsarealet-foreløpig, 18.02.2019

Kopi: Inger-Lise Skartlien, Leder MOVAR Representantskap

Tom Anders Ludvigsen, Nestleder MOVAR Representantskap

Prosjektbeskrivelse rehabilitering av Gamle Moss Vannverk

Gamle Moss Vannverk

Det var storbrannen i 1858 som førte til planlegging og senere etablering av byens første vannverk, eller pumpehus som er den rette betegnelsen da råvannet ble pumpet direkte ut på nettet uten forutgående rensing. Hele 58 bygninger ble skadet, både kirken, det gamle rådhuset, Herberggården, allmueskolen, fattighuset og en rekke andre større og mindre gårder gikk med i kjempebrannen, som er den største i byens historie.

Det var før storbrannen etablert flere vannposter rundt i byens sentrale deler koblet sammen med trerør av uthulede trestokker, men disse vannpostene var helt utilstrekkelige til å dekke behovet for slukkevann ved en storbrann. Til tross for enighet om behovet for et nytt vannverk (pumpehus) ble det først i 1871 etablert en formell komité som skulle vurdere byens vannforsyning og fremme forslag til formannskapet med plan og kostnadsoverslag. Med nødvendige grunnervervelser, fallrettigheter etc. ble bygging av vannverket vedtatt i 1874 til en kostnad av 45.000 spesidaler tilsvarende 16 millioner kroner i dagens kroneverdi.

I 1876 ble vannverket satt i drift med vann tilført drivhjulet (overfallshjul) via åpne trerenner fra Karpe Dam. To dobbeltvirkende stempelpumper levert av Aker Mekaniske Verksted kunne til sammen levere 24 liter pr. sekund ut på nettet. Anlegget måtte driftes under hensyn til at andre brukere også hadde brukt for driftsvann, som for eksempel Moss Aktiemøller. Ved en vannstand på 47 cm eller mindre «under dammen» måtte vannverket dele vann med møllene. Da gikk pumpene om dagen mens møllene nyttet vannet om natten.

Med etableringen av det nye vannverket ble også et permanent brannvesen grunnlagt. Det ble i den forbindelse ansatt 1 brannmester, 1 pumpemann, 3 konstabler og 6 vektere.

Etter en ny bybrann i 1881 ble kapasiteten på trykkbassenget på Klommestén utvidet til det doblet i 1894. I 1920 ble vannverket utvidet med en elektrisk drevet sentrifugalpumpe. På grunn av pumpens høyde ble den nordre del av vannverket påbygget med en etasje. Begge sett pumper fungerte frem til 1937 da nytt vannverk med renseanlegg ble satt i drift i Vogtsgate 37 (Nå Abelsgate).

I 1940 overtok Moss Lysverker den påbygde toppetasjen over pumpehuset og bygde om loftsrommet til transformatorrom med støpt flatt tak. Transformatoren var i drift til midten av 1990 tallet. Etter den tid har bygning med innhold stått til forfalls. Dog ble det utført en betydelig renovering og rehabilitering i 2004 i regi av Mossefossens Venner, men mye ble utsatt til senere år.

Mossefossens Venner er en ideell organisasjon hvis formål er å skape forståelse for Mossefossen, Mosseelva og området rundt som de viktigste historiske kulturminnene i byen.

Mossefossens Venner har et nært samarbeid med Moss by- og Industrimuseum, og har tinglyst bruks- og vedlikeholdsansvar for byens første vannverk.

Rehabiliteringen som nå er påbegynt planlegges ferdigstilt til Moss Bys 300-års jubileum i 2020. I tillegg til rehabiliteringsprosjektene planlegges det også en utstilling med tema fra vannverket og brannvernhistorien fra etableringen i 1876 og frem til dagens MOVAR. Målsettingen er å anskueliggjøre utviklingen med audiovisuelle midler samt enkelte fysiske utstillingsobjekter.

Det gamle vannverket anskueliggjør en viktig del av historien om infrastrukturen i en moderne by, nemlig vannforsyningen. I tillegg er Gamle Moss Vannverk viktig fordi det er det eneste element igjen som viser hvordan fossekraften i Moss ble tatt i bruk som drivkraft før elektrisiteten gjorde sitt inntog i den moderne industrialisering.

I tillegg til vannverket ble som nevnt brannvesenet etablert samme år. I så henseende kan en trekke de historiske linjene fra dagens MOVAR direkte til 1876 og Fossen 8 (vannverksbygningen) som vannforsyningens vugge i Mossregionen.

Delprosjekter

Rehabiliteringsprosjektet som er initiert og ledet av Mossefossens Venner, består av fem ulike delprosjekter. Rehabiliteringsarbeidet som ansees nødvendig er beskrevet i rapporten «Vannverket i Mossefossen – Fossen 8 – Gbnr. 2/923, Moss Kommune – Tilstandsvurdering av Fylkeskonservatoren av Mossefossens eldste eksisterende vannverk» utarbeidet av Fylkeskonservatoren i Østfold Fylkeskommune. Hvert delprosjekt har eget kostnadsestimat med tilhørende spesifikk finansiering, men ingen av delprosjektene, med unntak av Delprosjekt 1: "Legging av nytt blikktak over transformatorhus inklusive gavler over pumpehuset", og Delprosjekt 2: "Oppussing av transformatorrommet til utstillingslokale", vil bli påbegynt før finansiering er sikret.

Med grunnlag i Tilstandsrapporten har Mossefossens Venner fått utarbeidet et kostnadsoverslag for oppussingsarbeidene i samarbeid med Byggteknikk AS og Murmester Lasse Holst AS. Disse firmaene innehar nødvendig sertifisering «Sentral godkjenning med tiltaksklasse 2 for verneverdige bygg» som kreves for firmaer som skal utføre oppussingsarbeider på denne type bygninger.

Delprosjekt 1

Legging av nytt utvendig blikktak over transformatorhus og gavler over pumperom.
Status: Utført.

Delprosjekt 2

Oppussing av transformatorrom innvendig inklusive to nye ståldører og nytt vindu.
Status: Utført

Delprosjekt 3

Utskifting av skadede teglsteiner, nødvendig re-fuging med kalkmørtel av utvendig av vegger i pumpe- og transformatorhus, drenering av nordvegg inklusive nødvendige gravearbeider, avretting og ny støp av utvendig betongplate foran inngang til transformatorhus.

Status: Ikke påbegynt.

Delprosjekt 4

Utskifting av skadede teglsteiner, nødvendig re-fuging med kalkmørtel av innvendige vegger i pumperommet, utbedring av tak (kappehvelv), kalking av tak og vegger, oppretting av gangveier i pumperommet, utskifting av belysning samt sandblåsing og konservering av mekanisk utstyr.

Status: Ikke påbegynt.

Delprosjekt 5

Opparbeidelse av uteareale til parkmessig standard.

Status: Ikke budsjettert.

Budsjett

Kostnadsbudsjettet er basert på prisoverslaget fra ByggTeknikk AS og Murmester Lasse Holst AS med utgangspunkt i Tilstandsrapporten utarbeidet av Fylkeskonservatoren i Østfold Fylkeskommune og utført befarings.

Kostnader

Delprosjekt 1:	NOK 96.000
Delprosjekt 2:	NOK 166.000
Delprosjekt 3:	NOK 496.000
Delprosjekt 4:	NOK 260.000
Prosjektreserve:	NOK 65.000

Delprosjekt 3 og 4 inklusive prosjektreserve: NOK 821.000

Totalsum: NOK 1.083.000

Utstillingsprosjekt: NOK 400.000

Finansiering

- Delprosjekt 1: NOK 64.000 Moss Kommune (Bevilget)
NOK 32.000 Mossefossens Venner (Egenfinansiert)
- Delprosjekt 2: NOK 30.000 Østfold Fylkeskommune (Bevilget)
NOK 136.000 Mossefossens Venner (Egenfinansiert)
- Delprosjekt 3 og 4: NOK 150.000 Fortidsminneforeningen. (Bevilget)
NOK 200.000 UNI-Stiftelsen. (Søknad sendt)
NOK 100.000 Sparebankstiftelsen Sparebank 1 (Søknad under utarbeidelse)
NOK 100.000 Moss Kommune (Søknad under utarbeidelse)
NOK 200.000 MOVAR (Søknad sendt)
NOK 71.000 Private firmaer (Søknader under utarbeidelse)

- Utstilling:** NOK 100.000 Jubileumskomiteen Moss 2020 (Bevilget)
NOK 300.000 MOVAR (Søknad sendt)

Ved eventuelle avslag vil nye søknader fortløpende tilsendes mulig nye sponsorer.
Ingen prosjekter vil bli iverksatt før fullfinansiering foreligger.

Vedlegg:

- 1) Tilstandsrapport, Fylkeskonservatoren i Østfold Fylkeskommune
- 2) Prisoverslag - Budsjett rehabiliteringsarbeider, 06.12.2018
- 3) Prisoverslag - Budsjett rehabiliteringsarbeider Rev 1, 20.12.2018
- 4) Prisoverslag - Budsjett innvendig oppussing av transformatorrom, 22.03.2019
- 5) Kostnadsanslag for besøkssenter med utstilling, 18.02.2019
- 6) Besøkssenter, illustrasjon for utstillingsarealet-foreløpig, 18.02.2019

Fasade mot syd

Fasade mot vest

Trykktanker

Stempelpumpe og trykktanker

Veivaksel og stag for trykkpumpe

MOSS KOMMUNE
Att: Byantikvar Berit Kolden
Postboks 175
1501 MOSS

Vår ref.: 34331/2018 - 2018/4944

Deres ref.:
Dato: 13.02.2018

Vannverket i Mossefossen - Fossen 8 - Gbnr. 2/923, Moss kommune - Tilstandsvurdering av Fylkeskonservatoren av Mossefossens eldste eksisterende vannverk

Tilstandsvurdering

Fylkeskonservatoren var på befaring på stedet 10.1.2018. Vi gjorde da en enkel okulær tilstandsvurdering av bygningen og noterte følgende.

Vannverket

Generelt

Generelt bør samtlige fuger på fasadene ses over og eventuelt fuges om. Det virker slik at det er en del fuger av sementmørtel, hvilke blir altfor stive og tette. Opprinnelig har det vært kalkfuger. Det beste hadde vært å bruke hydraulisk kalkmørtel, fordi at den er mye mer fleksibel og klarer av å stå imot en god del vann. Dette er meget viktig på en bygning som ikke er oppvarmet og står i et fuktig miljø.

På ytterveggene ved hele trafoen, samt vestvegg, er det fuger med profilering (pølsefuger), men det kan vi ikke se spor av på de andre veggene.

Sydfasade

Alt av rester av vannrenne og vertikal føring for luke har blitt fjernet.

Se over og eventuelt rustbehandle tannhjulsregleringen.

Den øverste del av gavlen må ses over, både hva gjelder fuging av mørtel og blikkdekking. På noen steder, nedre del mot både øst og vest, holder ikke blikket tett. Nedre del, på østsiden, mangler blikk.

Østfasade

Det er to langsgående flattjern, som holder ytterveggene på plass. De må ses over og evt.rustbehandles. Det er viktig å se til at det ikke renner inn vann bak jernet, dersom det gjør det, bør det tettes med kalkmørtel.

Fugene rundt mursteinen på det nordre flattjernet er nesten ubefintlige, hvilket har medført at vann renner rakt in i murverket. Den del hvor ligger under jord og må graves frem, slik at det er mulig å sjekke tilstand på hele jernet og at den ikke ligger i fuktig jord. All kratt må fjernes, da det binder fukt på stedet. Det beste hadde vært å grave vekk matjorden også.

Nedløpet fra hengrennen er altfor kort, hvilket innebærer at deler av regnvannet fra nedløpet havner på mursteinsveggen. Den beste måte å gjøre det på er å forlenge nedløpet, med en litt bøye hvor muren blir litt tykkere. På nedre del av vegg, mot fjellet, er fugene i meget dårlig stand.

Nordfasade

Den virker å være helt grei.

Vestfasade

Nedløpet fra hengrennen fører vannet direkte ned på jordet. Problemet med dette kan vi se ved hullet i nederdel av den støpte muren like ved trappa. Mest sannsynlig har dette kommet til av den fukt som nedløpet danner. Nedløpet bør forlenges, slik at regnvannet ledes forbi og ender på lempelig sted nedenfor den støpte muren. Det er viktig å se til at det ikke renner inn vann bak flattjernet, dersom det gjør det, bør det tettes med kalkmørtel.

Ovenfor døren sitter et eldre feste til ytterbelysning av modell Kvarnlampa. Det har sprukket, men vi ser hvilken fin utforming det har hatt. Det finnes lignende lamper i nyproduksjon å få tak i. Det skulle være både fint og funksjonelt å få en slik lampe på plass. Det eldre festet bør bevares på lempelig sted i pumpehuset.

Yttertak

Yttertaket er omlagt for ikke lenge siden. Det er lagt om med brukt takstein, som ligger på en minimal strølekt. Under lektene ligger en underlags papp. Dersom det blir problemer, slik at steinen får frostsprengning, bør man vurdere å legge ny tykkere lekt som gir mer lufting mellom takpapp og takstein.

Vannhjul

Vannhjulet bør ses over og eventuelt rustbehandles. Alt av treverk bør ses over. Åpningen mot sør bør settes igjen med lempelig gitter i ubehandlet sink og en mindre låsbar døråpning, slik at man kan komme til med rundvising av grupper og for vedlikehold. Gitteret bør settes opp på innsiden av åpningen, slik at det blir minst synlig. Dersom det er slik at deler av vannhjulet står i jordet, bør det graves vekk jord, for å forebygge fremtidige råteskader på både hjul og treverk.

Noen av trebordene er fjernet. Kan være fint å ikke lage de, fordi at da har man tilgang til å komme inn for å inspisere inne i hjulet.

Maskineri

Samtlige deler bør ses over.

Interiør

I-bjelkene i det hvelvete innertaket bør sjekkes, slik at de er i god stand. Eventuelt bør de rustbehandles. Vi kan se en del saltutfelling i hvelvet, mest sannsynlig er det et resultat av plattingen ovenfor, som det bør gjøres noe ved.

På østvegg har deler av pussen, med deler av murstein løsnet. Mest sannsynlig har dette å gjøre med fukt på utsiden av vegg.

Trafostasjon

Sydfasade

Den virker å være i god stand. Det sitter et blikkbeslag, mot yttertak på vannverket, som virker å være relativt nytt. Det hadde vært fint å se på stedet hvor det slutter. Spesielt under hengrennen virker det å være dårlig med fuging. Kan det være slik at hengrennen er aningen for kort?

Østfasade

Her mangler det hengrenne, hvilket medfører at regnvann fra taket renner ned over fasade og videre ned på plattinga. Vi vil sterkt anbefale at det settes opp en hengrenne i sink med nedløp ut mot hjørne mot nord.

Nordfasade

Den eldre ståldøren er meget tung o rusten. Den bør rustbehandles og males, samt justeres, slik at det er mulig å stenge den igjen å låse. Når den skal være åpen bør den kunne settes opp med noen form av låshasp, slik at den ikke slår igjen når folk går forbi. Hele nederdel av karm er meget rusten og må restaureres. Det bør lages noen form av vannbrett både over karm og under karmbunnstykket, slik at regnvannet ikke renner videre på fasaden eller ned på dørblad.

, mot vei, må det tas noen grep for å få til å fungere på en god måte. Vi ser at bygningen tar en god del skade av at det renner vann langs med veien, men også ned utmed fasaden. Spesielt avrenningen må ses over, altså regnvannet må renne vekk fra nederdel av vegg og ikke stå igjen eller renne mot.

Slik vi ser det så fungerer ikke nåværende løsning. Vi ser videre at fugingen er meget utsatt. Dessuten har det begynt å vokse litt kratt og gress. Det må renskes og ses over. Det ville være viktig å se på hvor regnvannet tar veien, når det regner mye.

Vestfasade

Se over tetting rundt vinduet. Solbenken under vinduet bør fuges om, slik at den blir tett. Per i dag mangler det nesten helt fuger. Det må ikke renne inn vann mellom vindu og solbenk.

Langsgående flattjern, må ses over og evt.rustbehandles. På jernets søndre del har fugene løsnet og det kan renne inn vann i murveggen. Det bør ses over og tettes igjen med kalkmørtel.

Utvendig trapp mot yttervegg er i dårlig stand og bør ses over.

Yttertak

Det er vanskelig å se yttertaket, men vi forstår i alle fall at det er meget svak helling.

Piper

Det finnes to piper på bygningen.

Den ene sitter i trafostasjonens sørøstre hjørne og den brukes per i dag, gjennom en elektronisk vifte som slås til eller av i trafostasjonen.

Ventilasjonen via pipen må ikke settes igjen, da den er uhyre viktig for fremst innvendig klima i pumpeverket. Viktig er å sjekke dersom det virkelig trengs en elektronisk vifte som driver. Det burde fungere godt uten den og da kunne man fjerne pipens overdel. På pipens nederdel mot øst, mangler det blikkbeslag mot yttertak. Dette må det ordnes med.

Den andre pipen er på enn finurlig måte innbygget i vestfasade. Den brukes ikke per i dag, men man kunne med fordel ta opp et hull fra pumperommet for å få til enda mer ventilasjon. Mest sannsynlig trengs det ikke en vifte for å få den til å fungere.

Utvendig plattning mot øst

Her har vi en utfordring. Mot døren inn til trafoen kan vi se en type av plater. Det er i senere tid blitt støpt på dette. Her bør hele plattingen ses over grundig, slik at det blir gjort en god vurdering av hva som kan og bør gjøres. Problemet er hvor regnvannet tar veien, mest sannsynlig blir det stående og det er ikke bra. Det beste hadde vært å få til en svag helling mot øst eller nord, slik at regnvannet renner vekk og ikke trekker ned i underliggende konstruksjon. Det å sette opp hengrenne vil selvfølgelig redusere mengden regnvann, men plattingen virker ikke å være tett.

Dersom man får til en helling bør det i avslutningen av plattingen bygges opp en dryppnese, slik at vannet ikke renner ned over fasade. Hvis man får til en helling mot øst, bør det settes opp en hengrenne der.

Interiør

Eksisterende ventil mot vest er satt igjen. Den bør tas opp igjen for å kunne brukes, men det trengs noen type av anordning for å på en enkel måte kunne regulere den.

På innertaket flasser fargen av betydelig. Enten er det malt med en moderne malingtype som er altfor tett, eller så er det dårlig grunnarbeid. Det kan også være fuktgjennomslag fra yttertak, eller en kombinasjon av alle de tre.

Viktig er å få en god blikkenslager å se over å sjekke at yttertaket er tett.

De kappede elkablene i bygningens nordvestre hjørne må bli igjen, slik de er per i dag. Det er tydelige spor etter tidligere bruk.

Prioriterte tiltak

- Se over samtlige utvendige fuger
- Se over samtlige utvendige plattjern, slik at de fungerer og at det ikke renner inn vann bak.
- Ordne med plattingen mot øst, slik at den blir tett og at det ikke blir vann stående.
- Sjekke yttertak på trafo
- Ordne med hengrenne og nedløp på østre fasade av trafo
- Ordne med begge nedløpene, slik at regnvannet ikke havner på vegg eller hvor det kan underminere jorden.
- Ordne med beslag mot øst på pipen som er i bruk.
- Grave vekk jord ved østfasades nederkant og renske fra kratt, slik at det er mulig å inspisere hele plattjernet, men også for å
- Sett opp gitter ved vannhjulet, for å forebygge brann og eventuell skadegjørelse
- Lage nytt blikk ved deler av mursteinsgavlens overdel mot sør, spesielt i nederkant.
- Fundament ved nordfasade av trafo, må ses over. Vannavrenning fra fasade og gaten må fungere på en god måte.
- Ståldøren ved trafoen må restaureres

Antikvariske tanker

Vinduet med laminert glass på sørfasade hører ikke hjemme på denne bygningen. Det føles meget merkelig og uforståelig når du ser det svære vinduet. Vi har dog forståelse for at man satt in det i samband med at vannrennen ble tatt vekk, men skulle heller ha foredratt en type av doble trelemmer, som kunne åpnes utfra. Da ble det også mulig å få tilgang til det "rommet". Det er viktig å se over en løsning som muliggjør det å komme inn for å kunne besiktige stedet ovenfor vannhjulet.

Det er viktig å få på plass en riktig god belysning som tydelig kan vise på de viktige delene i maskinrommet, men som også kan bidra til riktig atmosfære. Det gjelder også vannhjulet.

Det hadde vært fint dersom man kunne sette opp et skilt med bilder som tydelig viser de forandringer som har skjedd og hvordan vannverket har fungert rent teknisk over tid også det å lage en modell i passende skala hadde anskueliggjort dette på en meget god måte.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk signert av
Stefan Ädel
antikvar
Dir. tel. 69 11 75 41

Besøksadresse:
Larkollveien 35, 1570 Dilling

Postboks 2058, 1523 Moss

Telefon 69 26 94 75
Telefaks 69 26 94 76

Bankgiro 1594.26.62030
Organisasjonsnummer: 980 740 528

E-post: gudmund@byggt.no
E-post: leif@byggt.no

**Mossefossens Venner
v/Bengt Hermansen**

Dato: 06.12.2018

Prisoverslag – budsjett rehabiliteringsarbeider Vannverket i Mossefossen

Viser til befaringer og gjennomgang og vurdering av nødvendige rehabiliteringsarbeider ved Vannverket i Mossefossen.

Vedlagt oversendes et forslag fra Murmester Lasse Holst i forhold til rehabilitering av murverk ute og innvendig, samt sandblåsing og oppussing av stålkonstruksjoner.

Fikk også en beregning av konstruksjonen fra Siv.ing. Sverre Steen.

Videre kan vi beregnet en kostnad for utskifting av ståldør mot nord, samt utskifting av ytterdør mot øst til ny ståldør som løftes noe for å rette ab betongdekke utv. til riktig fall fra vegg og utover.

Det påregnes også å grave opp renne i brostensgaten for å komme ned og gjøre en form for vanntetting av murvegg under terreng. Det vil imidlertid ikke være mulig å hindre tilsig av vann som følger fjellet som kommer inn under murvegg.
Dette er for å hindre det meste av overvannet til å komme ned langs veggen.

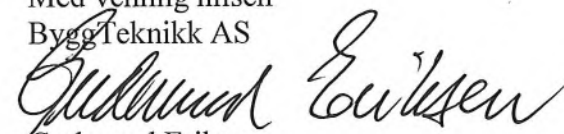
Kostnadsoversikt:

Prisoverslag fra Lasse Holst AS	kr. 666.000
Vurdering av kostnad for overnevnte arbeider med dører, betongdekke og grave/tettarbeider	kr. 100.000
Konsulentarbeider	kr. 10.000

Dette må regnes som et utgangspunkt for videre vurderinger av omfanget og vi tar gjerne en gjennomgang av tallene og arbeidene for å se om omfanget er i henhold til deres vurderinger.

Håper dette kan være til nytte for deres videre arbeide.

Med vennlig hilsen
ByggTeknikk AS

Gudmund Eriksen
Daglig leder

Vi utfører alt innen:

- Mur og pussarbeider
- Peiser og flisarbeider
- Forskaling og betongarbeider
- Fasade
- Maling / Belegg

Byggteknikk as
Att Gudmund Eriksen

Gressvik 21.11.18.

Prisoverslag div rehabilitering Vannverket i Mossefossen.

Viser tidligere befaring og tilsendte/overleverte dokumenter.

Generelt er ytterveggene i forskjellige utførelser og forfatninger, vår vurdering er at det fort vil bli for omfattende å bringe alt i en fullstendig helhetlig komplett tilstand, vårt tilbud omfatter derfor enkel utbedring av veggene til helhetlig bra tilstand. Fuger som utbedres pøsespekkes som opprinnelig. På arealer som fremstår bra, blir det ikke utført noe arbeid utover nedvask,

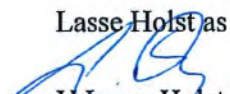
Overslaget omfatter nødvendig sikring, stillaser, sandblåsing av vegg og takflater i nødvendig omfang i pumpehus, samt div stål og utstyr i pumpehus og utvendige flatstål. Videre feltvis marmorblåsing av påkrevde utv teglvegger. Videre mur og puss utbedringer utv og innv, refuging omfatter utfresing av alle fuger til dybde 30 mm og ny fuging med kalkmørtel tilsvarende opprinnelig. Rustmaling av sandblåst stål, kalking av innvtak og veggflater innvendig i pumpehus. Innvendig i øvre rom utleid til kunstner er det ikke innregnet noen arbeider, trengs en kartlegging av tidligere overflatebehandling for å utarbeide overslag.

Generelt kan denne jobb utføres på mange forskjellige nivåer ettersom hva man ønsker. Det kan foretas en enkel sikring for fremtiden til ett helt annet prisnivå enn det som fremkommer her. For å få en helt konkret kostnadsversikt må ønsket sluttresultat avtales mer eksakt. Vi stiller gjerne opp i ett møte og foretar en gjennomgang av vår vurdering og lufter div alternative løsninger.

Vi takker for prisforesørsel og oversender hermed vårt prisoverslag på innkalkulerte arbeider.

Mvh

Lasse Holst as

V-Lasse Holst.

Lasse Holst AS
 PB 225
 1620 Gressvik
 Tlf: 69 36 03 00
www.lasseholst.no
 Foretaksnr: 951 787 531

Byggteknikk as
 V Gudmund Eriksen.

Dato: 21.11.2018

Pristilbud vedr. Moss Vannverk.

Tilbudsnr:

Vi takker for forespørselen på ovennevnte arbeider, og har herved gleden av å komme med vårt tilbud.

Post	Beskrivelse	Enh	Mengde	Pris	Sum eks mva
00.a.	Rigg, drift sikring og frakt for div arbeider	RS	1	40 000,00	40 000,00
00.b.	Stillasarbeider alle utv flater.	RS	1	40 000,00	40 000,00
01.	Fasadearbeider.				
01.1.	Nordvegg, dør bør byttes til tilsvarende, ikke inkl				
a.	Fugerep bytting ca 10 sten hovedvegg(Skråvegg ok)	RS	1	15 000,00	15 000,00
b.			0	0,00	0,00
c.		RS	0	0,00	0,00
d.	Sydvegg,(vegg over tak ok)	stk	85	165,00	14 025,00
e.	Endring stort vindu	rs	1	15 000,00	15 000,00
f.	Utskifting sten ca	stk	200	200,00	40 000,00
g.	Refuging	m2	50	1 250,00	62 500,00
h.	Plinter rep av tegl	stk	2	10 000,00	20 000,00
	Bue tillegg rep samt fuging i innv bue.	rs	1,00	12000	12 000,00
			0,00		0,00
	Østvegg, mot foss		0,00		0,00
	Utskifting sten ca	stk	80,00	200	16 000,00
	Refuging	m2	15,00	1250	18 750,00
	Div rep	rs	1,00	5000	5 000,00
			0,00		0,00
	Vestvegg	rs	0,00	0	0,00
	Bytting av sten	stk	25,00	200	5 000,00
	Div fugerep og rep mot vinduer og spekking	rs	1,00	22000	22 000,00
			0,00		0,00
	Innvendige arbeider slamming tak og vegger	tim	150,00	575	86 250,00
	Materiell for innv murerarbeider, inkl kalk	RS	1,00	4000	4 000,00
	Maling av utstyr i pumpehus, samt utv stål og eks vindu	tim	45,00	575	25 875,00
	Malermateriell RS	RS	1,00	6000	6 000,00
	Sandblåsing utstyr, utv stål, samt deler utv vegger	rs	1,00	60000	60 000,00
			0,00		0,00
	Innvendig kalking av tak og vegger 2 strøk	tim	45,00	575	25 875,00

Sum eks. mva. kr: 533 275,00

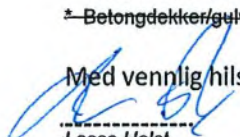
25% mva. kr: 133 318,75

Sum totalt kr: 666 593,75

Tilbudet er satt med følgende merknader:

- * Tilbudet er satt etter mottatte tegninger og ovenstående beskrivelse.
- * Tilbudet er gyldig i 90 dager.
- * Det forutsettes fri og kontinuerlig tilgang til arbeidsstedet.
- * Oppdragsgiver holder vann, strøm, avfallscontainer og spiseplass.
- * Eventuell oppstart og fremdrift etter nærmere avtale.
- * Utgifter til vinterarbeider er ikke medregnet.
- * ~~Fliser er medregnet med kr 200,- eks mva pr m2 veil pris.~~
- * ~~Ekstraarbeider i forbindelse med rennesluk er ikke medregnet.~~
- * Utgifter til byggesøknader, lokal godkjenning eller uavhengig kontroll er ikke medregnet.
- * ~~Utgifter til prosjektering og beregning av betongkonstruksjoner er ikke medregnet.~~
- * ~~Betongdekker/gulv og murkroner leveres iht NS 3420-1, Toleranser ferdige overflater.~~

Med vennlig hilsen

Lasse Holst

for Lasse Holst AS

NOTAT 1:	
Oppdrag:	1822 Vannverket
Emne:	Tilstandsvurdering
Til :	Gudmund Eriksen Byggeteknikk AS
Kopi:	
Utarbeidet av:	Sverre Steen
Dato:	13.11.18
Godkjent:	
Sammendrag:	

1. Bakgrunn

Vannverket i Morsa er bygget 1860-70 og sto for vannforsyningen i byen. Senere ble det installert pumper til trykkbasseng og ikke lenger i bruk.

2. Nåværende situasjon.

Ved endre vannforsyning ble bygningen påbygd. Maskinelt utstyr ble kappet under taket og utsparing gjenstøpt. I denne ombygningen ble søyler montert for avstivning. Funksjonen deres er usikker og kan sannsynligvis fjernes.

3. Konstruksjon

Bygget har teglvegger med et velvningstak over. På langs ligger 4 stålbjelker mellom ytterveggene som opplegg for et murt tak. Veggene er forbundet med gjennomgående strekkstag på tvers av bjelkespennet. Stålet har stått i aggressivt miljø og overflaten er påvirket av rust. Dimensjonene er registrert og benyttet i en etterdimensjonering.

4. Tilstand

Stagene oppstrøms er sterkt redusert av korrosjon og bør forsterkes. Ellers er dimensjonene tilstrekkelige. Alt må få en fagmessig rustbehandling-

Fredrikstad 13.11.18

SIV.ING. SVERRE STEEN AS
RÅDGIVENDE INGENIØRER I BYGGETEKNIKK

sverre.steen@sveas.no
909 28 387

SAK:

1822 Vannverket

SIDE:

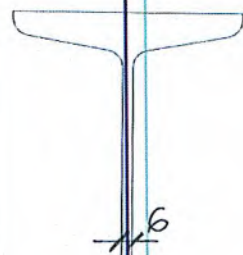
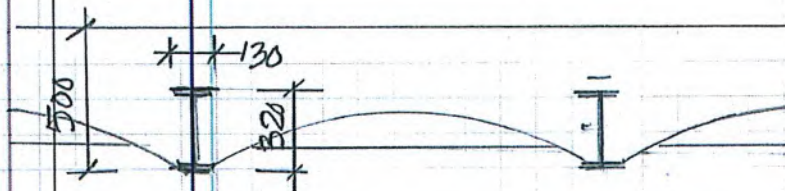
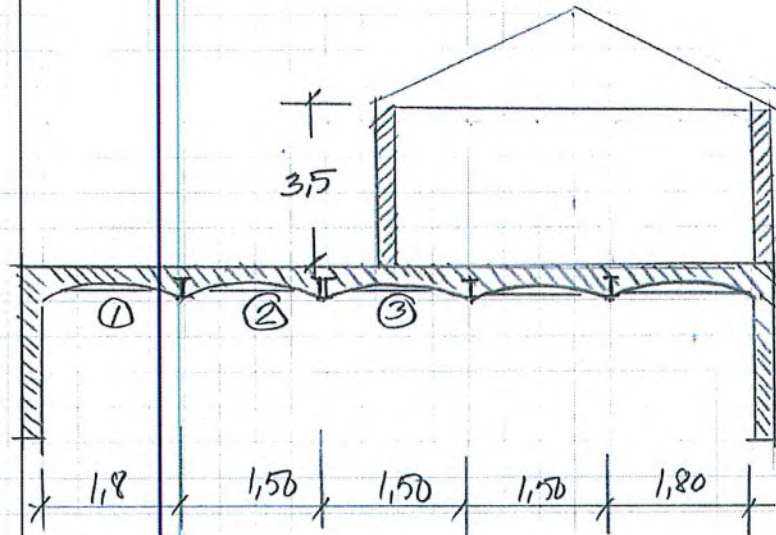
1

DATO:

13/11-18

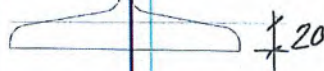
VEDR.:

SIGN:

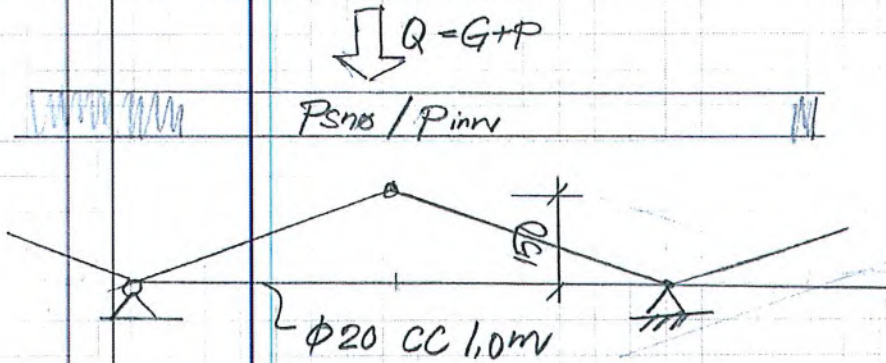
$$I = \frac{1}{12} (275^3 \cdot 6 + 2 \cdot 20^3 \cdot 136) + 2250 \cdot 150^2 \cdot 2$$
$$= 10,6 \cdot 10^6 + 101,3 \cdot 10^6$$
$$= 112 \cdot 10^6 \text{ mm}^4$$

0: INP 320

Strekkestag

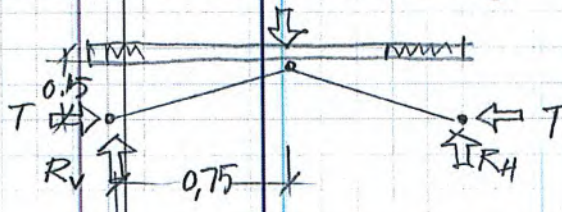
$$P_{snb} / P_{innv} = 0,8 \cdot 3,0 = 2,4 \text{ kNm}^2$$

$$g \sim 0,5 \cdot 20 = 10 \text{ kN/m}^2$$

$$G < 0,25 \cdot 25 \cdot 3,5 = 20$$

$$P < 2,4 \cdot \frac{4,0}{2} = 5,0$$

a) Midterste strekkestag

$$R_H = R_V = \frac{1}{2} (1,2 \cdot 20 + 1,5 \cdot 5,0) + (1,2 \cdot 10 + 1,5 \cdot 2,4) \cdot \frac{1,5}{2}$$

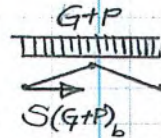
$$= 15,8 + 11,7 = 27,5 \text{ kN/stag}$$

$$T(G+P)_a = \frac{0,75}{0,15} \cdot 27,5 = 137,5 \text{ kN}$$

$$T(G) = \frac{0,75}{0,15} (0,9 \cdot 20 + 0,9 \cdot \frac{10 \cdot 1,5}{2}) = 78,8 \text{ kN}$$

Spenningskontroll 2

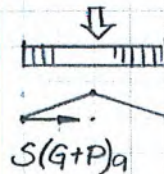
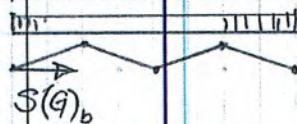
$$\begin{aligned} \text{Ytter felt: } \sigma_{21} &= S(G)_b + [S(G+P)_b - S(G)_b] \\ &= S(G+P)_b = S_1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Felt 2 } \sigma_{22} &= \frac{1,5}{1,8} S(G+P)_b - S(G)_b \\ &= \frac{1,5}{1,8} \cdot 84 - 48,6 = 21,4 \text{ kN} \end{aligned}$$

Strekkestag innv. $\phi 30$

$$\sigma_2 = \frac{21,4 \cdot 10^3}{\frac{\pi \cdot 30^2}{4}} = 38,3 \text{ N/mm}^2 \quad \text{ok}$$

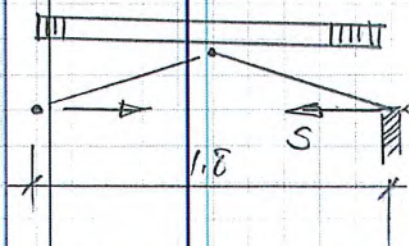
Spenningskontroll 3

$$\sigma_{31} = S(G+P)_a - S(G)_b = 137,5 - 48,6 = 88,9 \text{ kN} > 84$$

$$\phi_{\text{minv}} = \sqrt{\frac{89}{84}} \cdot 23 \sim 23$$

b) Ytterste strekkstag

$$R_H = R_W = (1,2 \cdot 10 + 1,5 \cdot 2,4) \cdot \frac{1,8}{2} = 14,0 \text{ kN/stag}$$

$$S(G+P)_b = \frac{0,9}{0,15} \cdot 14,0 = 84 \text{ kN/stag}$$

$$S(G)_b = 0,9 \cdot 10 \cdot \frac{1,8}{2} \cdot \frac{0,9}{0,15} = 48,6 \text{ kN/stag}$$

Spenningskontroll 1

Neødvendig strekkforankring mot yttervegg

$$S_1 = S(G+P)_b = 84 \text{ kN/stag}$$

$$\frac{\pi}{4} \cdot d^2 = 480$$

d

Strekkstagene oppstrøms $\phi \approx 20$ (314 mm^2)

$$\sigma_1 = \frac{84 \cdot 10^3}{314} = 267 \text{ N/mm}^2 > 200 \text{ N/mm}^2$$

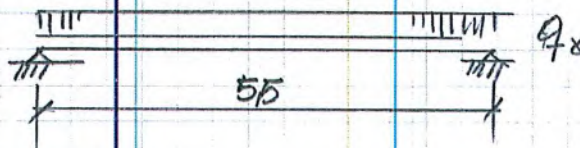
$$\phi_{\text{trekt}} = \sqrt{\frac{267}{200} \cdot 314 \cdot \frac{4}{\pi}} = 23 \text{ mm}$$

$$S_{23} = S_{31}$$

$$\sigma = \frac{88,7 \cdot 10^3}{\pi \cdot 30^2 / 4} = 125 \text{ N/mm}^2 \quad \text{OK}$$

Stålbjelker

$$q_x = (1,2 \cdot 1,0 + 1,5 \cdot 2,4) \cdot 1,5 + (1,2 \cdot 2,0 + 1,5 \cdot 5,0) = 54,9 \text{ kN/m}$$
$$= 1,2 \cdot 3,5 + 1,5 \cdot 8,6$$

Celbeam INP 320 OK

ByggTeknikk AS

22.03.2019

Prosjekt: Mossefossens Venner Rehabilitering av Trafostasjon

Viser til tidligere prisoverslag og samtaler.

Lasse Holst AS har nå kommet med et tilbud på innvendige arbeider i trafostasjonen inkl. støpt dekke utenfor.

Tilbudet vedlagt. Det baseres da på at han fakturerer det direkte til dere, så slipper dere vårt påslag.

Da har vi følgende oppsett med kostnadsoverslag:

Utlegg som ByggTeknikk har hatt så langt iht. vedlegg	kr	11 341
Arbeider fra Lasse Holst AS	kr	138 750
Nye ståldører	kr	28 000
Nytt vindu innenfor ståldør inkl. beslag under/over	kr.	6 680
SUM disse arbeider	kr	184 771

Graving/tetting utvendig er det satt et estimat på.

Det er vanskelig å kalkulere nøyaktig hva det kan bli, men mener at vi kan ha summen som er avsatt som øvre ramme og se på timeforbruk for gravearbeidene.

Skal ta en nærmere gjennomgang med graveentreprenør.

Avsatt beløp til gravearbeider	kr.	62 500
---------------------------------------	------------	---------------

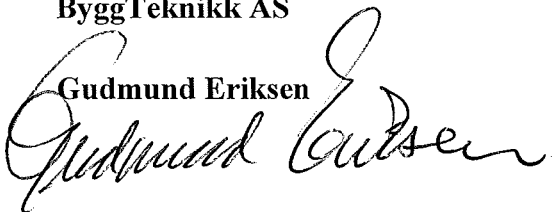
Håper dette kan være et grunnlag å starte på.

Hører fra dere.

Mvh

ByggTeknikk AS

Gudmund Eriksen

Vi utfører alt innen:

- Mur og pussarbeider
- Peiser og flisarbeider
- Forskaling og betongarbeider
- Fasade
- Maling / Belegg

Byggteknikk as
Att Gudmund Eriksen

Gressvik 14.03.19.

Prisoverslag/tilbud div innv rehabilitering Traforom over gamle vannverk i Mossefossen.
Viser tidligere befaringer og tilsendte/overleverte dokumenter.

Veggflater fremstår idag med en relativ røff overflate, denne er ikke beregnet helpusset, kun utbedret i nødvendig omfang for kalking.

Tilbudet/Overslaget omfatter følgende arbeider:

Utvendige arbeider : Forskaling ca 10 cm armert-fallstøping fra dør uteareal på overside trafo.

Innvendige arbeider: Rensk av tak, montering av 50 mm styrofoam med STO Puss, med hvit slutt puss, rep og småflekking av veggflater i nødvendig omfang for kalking, 2 strok kalking, rens smårep i undergulv, priming armering og snitt 20mm flytmasse over hele gulvflaten.

Totalpris ovenstående arbeider inkl nødvendige materialleveranser.	111.000
+ 25 % mva <i>Inkl.</i>	27.750
Totalpris/overslag eks mva	138.750.

Vi takker for prisforesørsel og oversender hermed vårt prisoverslag på innkalkulerte arbeider.
Vi bekager noe ventetid på tilbud.

Mvh

Lasse Holst as

V Lasse Holst.

Faktura

Fakturanummer 1837

SIV.ING. SVERRE STEEN AS
RÅDGIVENDE INGENIØRER I BYGGTEKNIKKBYGGTEKNIKK AS
Postboks 2058
1523 MOSSsverre.steen@svas.no
Tlf. 909 28 387Kundenr. 16
Fakturadato 13.12.2018
Leveringsdato 13.12.2018

Artikkelnr.	Beskrivelse	Antall	Enhet	Enhetspris	Sum
1824	Vannverket	1,00	stk	7 140,00	7 140,00
Tilstandsrapport og beregning av bæreevne					
<i>Timearb. 2018/4540/GE</i>					
Ekskl. mva				7 140,00	
Mva (25 %)				1 785,00	
Avrundning				0,00	
Å betale					8 925,00

Forfallsdato 27.12.2018
KID
Fakturanummer 1837
Vennligst angi fakturanummer ved betaling
Bankkonto 10001418896

Adresse
Sivilingeniør Sverre Steen AS
Nøklestadveien 9
1617 FredrikstadTelefon
90928387
E-post/hjemmeside
sverre.steen@svas.noOrganisasjonsnr.
968 662 635 MVA
Foretaksregisteret+5% = 9.371.-

Telefon.: 6936 0300
E-post: post@lasseholst.no
Org.nr.: 951787531
MVA regnr.: 951787531MVA
Registrert i: Foretaksregisteret
Bankgiro: 81014608303

Faktnr.: 46819
Fakt.dato: 30.11.18
Forf.dato: 30.12.18
KID: 0468193

Side: 1/1

ByggTeknikk AS
Larkollvn. 35

Ordrenr.: 4543
Ordredato: 30.11.18
Deres ref.: Gudmund
Vår ref.: Lasse H., prosjektnr 18-170

Leveringsadresse:
ByggTeknikk AS
Larkollvn. 35

1570 DILLING

1570 DILLING

Kundenr.: 12572

Faktura

Artikkelnr.	Artikkelnavn	Enhet	Enh.pris	Levert	Beløp
	Moss Gamle Vannverk - Møllebyen Moss				
	Faktura vedr kartlegging - armering tak.				
1000	Totalpris hulltaking kartlegging stålbjelke	sik	1 500,00	1,00	1 500,00

Sum eks mva kr 1 500,-

Timeab. 2018/4540/GE

NB!! Nytt kontonummer, 8101.46.08303

Sum ordrelinjer:	1500,00	Ekspedisjonsgebyr:		Sum mva:	375,00
Fakturarabatt:		Porto:		Fakturabeløp:	1 875,00
Kontantrabatt:		Mva grunnlag:	1500,00		

+5% 1.970,-

Moss Gamle Vannverk - Kostnadsoverslag for besøkssenter og utstilling i 2.etg.

Post	Beskrivelse	Antall/stk	pris	sum
0.00	Innvendige bygningsarbeider i forbindelse med utskifting av dør, isolert himling og nytt gulv, murer-, malerarbeider mv: Omfattes ikke av dette kostnadsoverslag			
1.00	Utstillingsinstallasjoner eks. audiovisuelle enheter			
1 01	Pos 2,3,6,7,11- Veggplansjer inkl. avstandsmontering fra vegger, evt. nedhengt som bannere fra tak	5	3000	15 000
1 02	Pos 8: Vannbøtter: Nedhengt fra tak	RS		1 000
1 03	Pos 9: Infoplate på yttervegg.	1	4000	4 000
	Sum post 1. 00			20 000
2. 00	Audiovisuelle produksjoner og tekniske enheter			
2 01	Pos 5: Projektor for visning av 3D modell ned på bord/ fra tak	2	10000	20 000
2 02	Pos 5 Produksjon av 3D modell (digitalt)	RS	10000	10 000
2 03	Pos 10 Storskjerm for visning av film/ info/ billedserie-loop	1	10000	10 000
2 04	Pos 10 Produksjon av film / info/ billedserie - loop	RS	10000	10 000
2 05	Installasjon og drift av audiovisuelle enheter	RS	10000	10 000
	Sum post 2. 00			60 000
3.00	Møbler, innredning og løst inventar			
3 01	Pos 4 Bordplate str ca 1000 x 2400 mm, nedhengt fra tak med egnede beslag/tauverk/taljer	1	14000	14 000
3 02	Pos 10: plassbygget boks/nisje for storskjerm	1	5000	5 000
3 03	Pos 13 Stablekrakker, enkel robust type	15	400	6 000

Moss Gamle Vannverk - Kostnadsoverslag for besøkssenter og utstilling i 2.etg.

Post	Beskrivelse	Antall/stk	pris	sum
3 04	Generelt: Materiell for grupper og skoleklasser (Tegnepapir, tegneutstyr, infohefte/app)	RS	10000	10 000
	Sum post 3. 00			35 000
4.00	Skilting og grafisk design			
4 01	Utarbeidelse av grafisk designprofil for utstillingen inkl. designmal	RS	5000	5 000
4 02	Grafisk produksjon for posisjonene 1,2,3,5,6,7,9,10,11,12. Spesifiseres i dreiebok og manus	10	2000	20 000
4 03	Billedbehandling, retusjering, klargjøring/repro, kontakt med trykkeri	RS	5000	5 000
4 04	Trykking og montering for posisjonene 1,2,3,6,7,9,11,12, i samsvar med dreiebok/arbeidstegning/plantegning.	8	1500	12 000
4 05	Implementering av grafisk designprofil i audiovisuelle produksjoner pos 5 og 10, i samsvar med dreiebok/arbeidstegning/plantegning.	RS	3000	3 000
	Sum post 4. 00			50 000
5 00	Innvendige elektroarbeider:			
5 01	Installasjoner i forbindelse med pos 5 og 10	RS	5000	5 000
5 02	Div. demontering og remontering av synlige kabler og elektriske punkter	RS	3000	5 000
5 03	Omlegging av kurser i forbindelse med utstillingsbelysning	RS	5000	5 000
5 04	Utstillingsbelysning og suppleringer	RS	10000	10 000
	Sum post 5. 00			25 000
6.00	Innvendige snekkerarbeider:			
6 01	Monteringsarbeider i forbindelse med pos 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11	RS		20 000

Moss Gamle Vannverk - Kostnadsoverslag for besøkssenter og utstilling i 2.etg.

Post	Beskrivelse	Antall/stk	pris	sum
	Sum post 6 00			20 000
7.00	Annet:			
7 01	Arkiv/research/ eksterne leveranser av foto/tekster mv. inkl avgifter	Rund sum		5 000
7 02	Oversettelser (evt), språkvask og redigering	Rund sum		5 000
7 03	Konsulentonorar AV- teknikk	Rund sum		30 000
7 04	Konsulentonorar utstillingsarkitektur	Rund sum		30 000
7 05	Uforutsette utgifter	Rund sum		50 000
7 06	Utarbeidelse av utstillingsmanus –Moss by- og industrimuseum/Mossefossens venner			0
	Sum post 7.00			120 000
	Sammenstilling kostnadsoverslag			
1 00	Utstillingsinstallasjoner eks. audiovisuelle enheter			20 000
2 00	Audiovisuelle produksjoner og tekniske enheter			60 000
3 00	Møbler, innredning og løst inventar			35 000
4 00	Skilting og grafisk design			50 000
5 00	Innvendige elektroarbeider			25 000
6 00	Innvendige snekkerarbeider			20 000
7 00	Annet			120 000
	Total sum overslag eks mva			330 000
	Mva 25 %			82 500
	Total sum kostnadsoverslag inkl mva			412 500

Eksisterende besøkssenter 1.etg

1

2

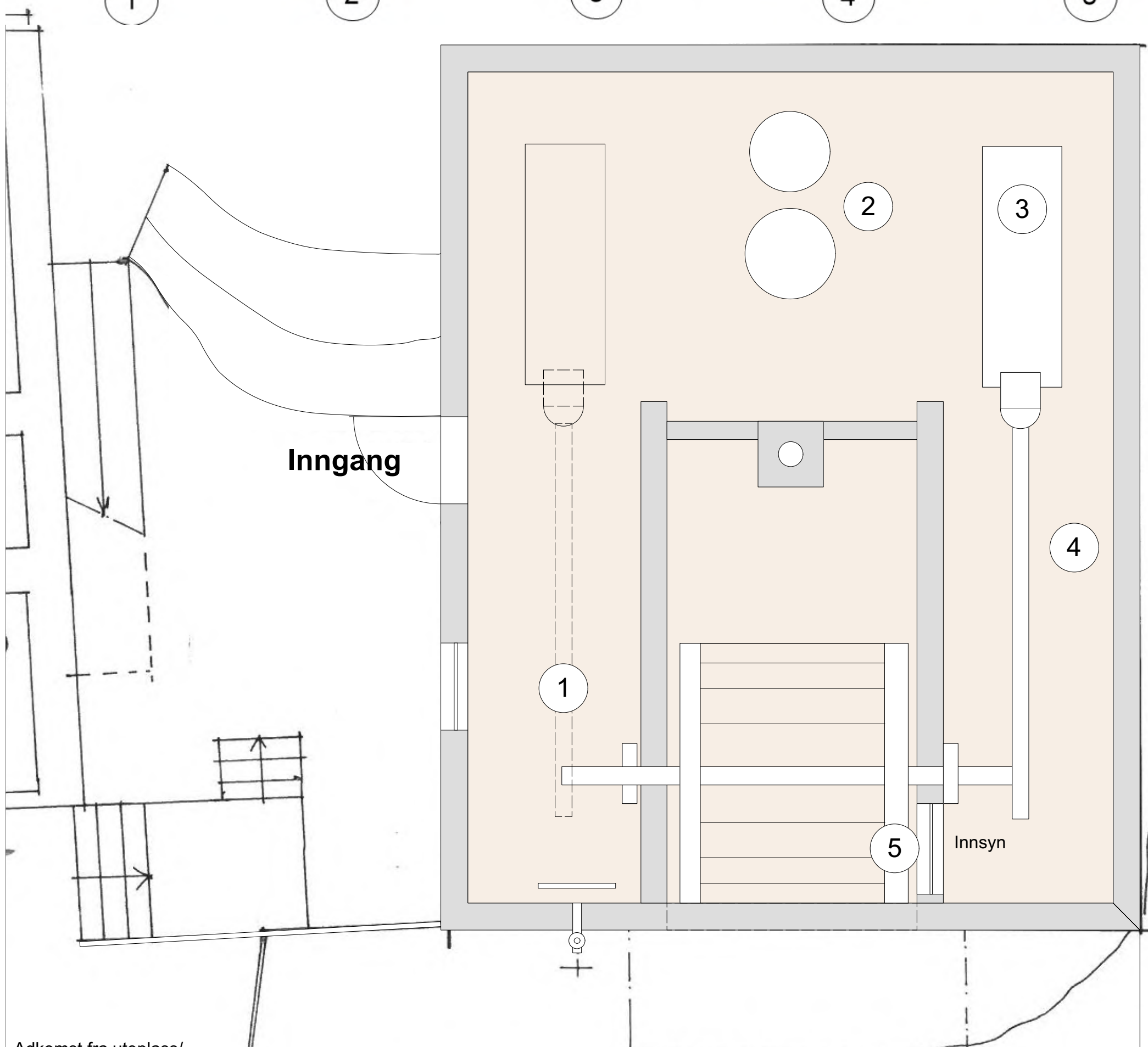
3

4

5

Adkomst fra uteplass/
aktivitetsrom
Moss by- og industrimuseum

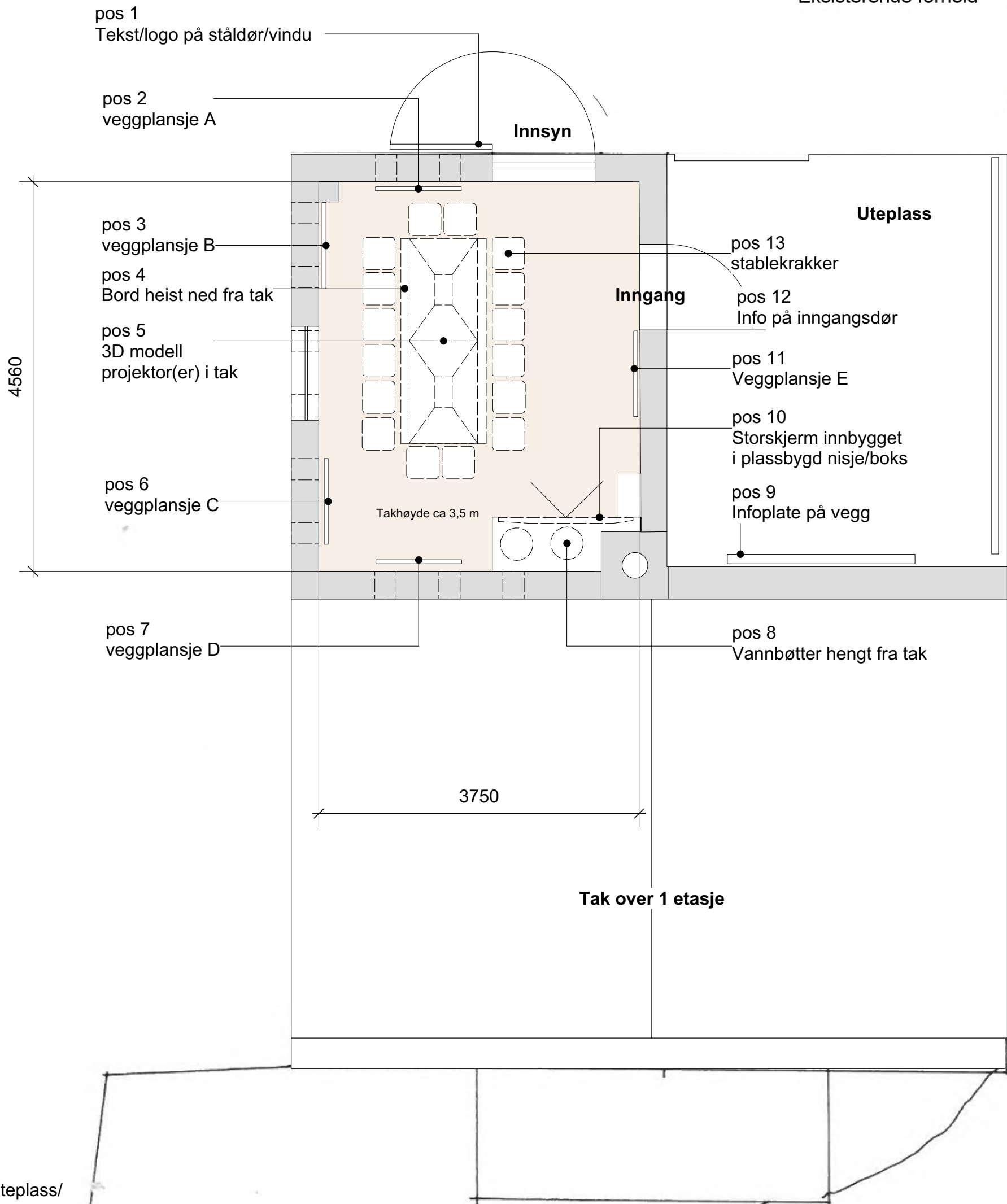
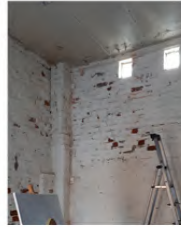

1 Målestokk 1:50 - Dato 18 02 19 - www.sigridinterior.no - tel 93068025 / 69259200
Moss Gamle Vannverk - besøkssenter - foreløpig konsept

Ny utstilling/besøkssenter 2.etg

Eksisterende forhold

Adkomst fra uteplass/
aktivitetsrom
Moss by- og industrimuseum

STYRET FOR MOVAR IKS

Styresak 12/2019

Repr.sak 7/2019

REVISJON AV STRATEGISK PLAN

Fremlagt:

- Utkast til ny strategisk plan for MOVAR IKS
- Strategisk plan for 2017

Direktørens forslag til

INNSTILLING :

Vedlagt utkast til strategisk plan vedtas som selskapets strategiske plan for perioden 2020 – 2023.

SAKSUTREDNING:

Dagens strategiske plan for selskapet ble vedtatt i 2017. Strategisk plan gjennomgår gjerne en revisjon hvert 2-3 år. I forbindelse med revisjonen satte ledergruppen i MOVAR seg mål om å forenkle planen, fremheve innbyggerperspektivet, knytte strategiplanen opp mot FNs bærekraftsmål, samt sikre en bedre forankring av planen i organisasjonen.

Planens skal sette retning for utvikling av selskapet, slik at vi kan tilby gode tjenester for innbyggerne for fremtiden. For MOVARs del handler det om langsiktig planlegging og utvikling av infrastruktur, samtidig som vi må gjøre endringer for å møte endrede krav og forventninger bl.a. fra eiere, innbyggere/brukere og ikke minst endrede rammevilkår.

Planen er bygget opp med satsningsområder, målsetninger og tiltak på overordnet nivå. Derne er det utarbeidet handlingsplaner på sektornivå. Disse handlingsplanene kan oppdateres årlig, mens hoveddokumentet er tenkt revidert midt i perioden.

Direktør Rune Samuelson i PwC har bidratt som rådgiver i prosess, som har pågått siden januar 2019.

Det er MOVARs ledergruppe som har hatt hovedansvaret for revisjonen. Det er også gjennomført workshops med utvidet ledergruppe, og de ansatte har hatt mulighet til å komme med innspill i to omganger igjennom digitale medvirkningsundersøkelser. I juni ble det gjennomført workshop med styret i MOVAR og medlemmer fra representantskapet. Innspillene fra denne prosessen er nå innarbeidet i planene i forbindelse med den siste revisjonen.

Planen legges frem til behandling i styret og representantskapet.

Så snart planen er vedtatt, vil det bli produsert en folder/trykksak som kan legges på selskapets hjemmeside og distribueres til eiere, ansatte og øvrige interessenter.

Rygge 20. august 2019

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

STRATEGI

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. MOVAR ønsker å bidra i dette arbeidet, og har derfor plukket ut syv mål som er spesielt relevant for vår virksomhet. Vår strategi, satsingsområder og handlingsplaner bygger på disse syv målene:

Introduksjon ved administrerende direktør

MOVAR leverer kommunaltekniske tjenester innen vann, avløp, renovasjon, brann og redning til sine eierkommuner. Regionen vi opererer i kjennetegnes av kraftig vekst i innbyggertall.

MOVAR gir tilgang på nok rent drikkevann, som er en forutsetning for at mennesker kan bo og leve også i vår region. Via en fremtidsrettet og tilfredsstillende behandling av avløpsvannet vil strender og hav være attraktive områder for rekreasjon og turisme. Videre kan vi bidra til å sette næringsstoffene i kretsløp og utnytte energien som kommer fra avløpsvannet.

Klima Østfold har pekt på behovet for å kutte klimagassutslippene dramatisk hvis Østfold skal bidra til FNs 1,5 graders mål. MOVAR kan, blant annet innenfor for renovasjon og avfall, være kommunenes verktøy i dette arbeidet.

Som offentlig selskap og bestiller skal vi bidra til anstendige arbeidsforhold og økonomisk vekst for ansatte i de selskapene vi bestiller tjenester fra. Et brannvesen som jobber aktivt med å forebygge, og som har kompetanse og kapasitet til å løse oppdragene innenfor brann og redning, er en forutsetning for bærekraftige byer og samfunn.

Gjennom denne strategien ønsker vi være mer enn bare ingeniørfag, teknikk, maskiner og prosesser. Vi setter innbyggernes behov i sentrum, og ønsker å bidra til at du som innbygger får en enklere, tryggere og mer miljøvennlig hverdag. Sammen kan vi gjøre dette mulig!

Selskapets visjon

Fremtidsrettede løsninger i miljøets og samfunnets tjeneste

Verdier

Åpen – tilgjengelig – troverdig

Misjon

Selskapet skal dekke innbyggere og brukeres behov for tilstrekkelig og trygt drikkevann, samt innsamling av avfall og slam. Selskapet skal også ivareta kommunenes ansvar og innbyggernes behov for brann og redningstjenester. Selskapet skal balansere en tredelt bunnlinje basert på hensynet til økonomi, miljø og samfunn (samfunnsansvarlig forretningsdrift).

MOVARs fem satsingsområder

MOVARs strategi og handlingsplaner bygger på fem satsningsområder:

- Innbygger og bruker
- Organisasjon
- Samfunnsansvar
- Bærekraft
- Innovasjon

<p>Innbygger og bruker</p> <p>Vi skaper en tryggere, enklere og mer miljøvennlig hverdag. Ikke bare for fastboende og innbyggere, men for alle som er i regionen til enhver tid. MOVAR leverer trygge og stabile tjenester innen vann, avløp, renovasjon og brann og redningstjenester. Vi jobber aktivt med forebygging for å sikre god utvikling og tilpasser tjenestene for å gjøre det så enkelt som mulig for innbyggerne. Vi planlegger for å håndtere uønskede hendelser.</p>	<p>Virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi har en aktiv dialog med innbyggere og brukere for å tydeliggjøre vårt felles ansvar for trygghet, sikkerhet, miljø og klima • Vi jobber aktivt med teknologi og kontinuerlig forbedring for å automatisere og forenkle tjenestene i møte med brukerne • Vi utvikler våre tjenester for at innbyggere og brukere skal kunne redusere sitt miljøavtrykk og oppleve trygghet • Vi kommuniserer i former som er tilpasset de ulike målgruppene
<p>Organisasjon</p> <p>Vi skaper engasjerte og dyktige medarbeidere og legger til rette for at ansatte og ledelse kan utvikle tilhørighet, engasjement og kompetanse. Våre medarbeidere blir sett, hørt og verdsatt. Gjennom dette utvikles lojalitet og stolthet og et godt arbeidsmiljø med stor takhøyde og medarbeiderskap.</p>	<p>Virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi skaper plattformer for samarbeid og kunnskapsdeling og trekker ansatte med i utvikling av og forbedring av tjenester • Vi utvikler og rekrutter kompetanse nødvendig for å møte morgendagens forventninger, behov og krav. Spesielt gjelder dette kunnskap om teknologi, digitalisering og bærekraft • Vi samarbeider og deler med andre i våre bransjer for å lære og for å vurdere våre egne prestasjoner • Vår organisasjon skal speile mangfoldet i samfunnet
<p>Samfunnsansvar</p> <p>Vi skaper gode og kostnadseffektive løsninger for lokalsamfunnet og skalerer i tråd med at regionen vokser og balanserer kostnad og kvalitet. Vi bygger beredskap og kritisk infrastruktur til beste for hele regionen. Regulatoriske krav ligger alltid som en forutsetning.</p>	<p>Virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi effektiviserer egen drift gjennom automatisering og bruk av fremtidsrettede løsninger • Ved utvikling av tjenester og infrastruktur ivaretas langsiktig perspektiv for å møte befolkningsutvikling, regulatoriske krav og effektiv utnyttelse av ressurser og midler • Vi er en aktiv høringsinstans i kommunenes plan- og reguleringsprosesser • Vi arbeider forebyggende på alle områder for å hindre uønskede hendelser og øke samfunnets sikkerhet og trygghet • Vi tar ansvar også mot våre underleverandører, og følger prinsippene i Oslomodellen

<p>Bærekraft</p> <p>Vi skaper bærekraftige løsninger og driver samfunnsansvarlig forretningsdrift som balanserer en tredelt bunnlinje. MOVAR er en aktiv bidragsyter i sirkulær økonomi.</p>	<p>Virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none">• Vi fører miljøregnskap for egen virksomhet og har som ambisjon å redusere miljøavtrykket• Vi vektlegger livssyklus og sirkulærøkonomi ved utvikling av selskapet og tjenestene• Vi er en del av noe større og er med i samarbeidsprosjekter om bærekraft der samarbeid skaper effekt
<p>Innovasjon</p> <p>Vi skaper morgendagens løsninger</p> <p>Vi utvikler, forbedrer og effektiviserer våre løsninger og tenker langsiktig til beste for alle som oppholder seg i vår region. Vi tar i bruk moderne teknologi og digitalisering for å forbedre, forenkle og effektivisere tjenestene.</p>	<p>Virkemidler</p> <ul style="list-style-type: none">• Vi avsetter ressurser til utvikling og skal til enhver tid ha pågående forbedringsprosjekter• Vi iverksetter tiltak for å utvikle en kultur for kontinuerlig forbedring• Vi er villige til å ta og styre risiko for å skape innovasjon• Vi styrker innovasjon gjennom samarbeid med utdanningsinstitusjoner

Handlingsplan Vann og avløp

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innbygger og bruker	Skape en bedre forståelse for vårt oppdrag innen vannproduksjon og avløpsrensing	<ul style="list-style-type: none"> - Spørreundersøkelser - Antall besøk/klikk/respons 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utarbeide informativt budskap på giveaways som kan deles ut til besøkende og på arrangementer osv 2) Delta på arrangementer som skolestart, sportsarrangementer og lignende 3) Bedre formidling av drifts-resultater og data, inkludert opplysende og forklarende budskap 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Fortløpende 2) Fra og med 2020, to til fire ganger i året 3) Få på plass løsning for dynamiske sider (gurusoft) ila 2020.
Organisasjon	En øket kompetanse blant våre ansatte for å sikre bærekraftig drift, god beredskap og leveranse av fremtidsrettede løsninger.	<ul style="list-style-type: none"> - Kurs og kompetanseoversikt - Driftsresultater, herunder økonomi, avvik og hendelser 	4) Utvikle sektorens kompetanse gjennom deltakelse på faglige samlinger og konferanser og gjennom besøk og befaringer hos andre	4) Fortløpende
	Bredere involvering i VA-sektoren blant våre ansatte	<ul style="list-style-type: none"> - Interne spørreundersøkelser 	5) I større grad invitere med arbeidere fra ulike nivåer i selskapsovergrepene prosjekter	5) Fortløpende

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Samfunnsansvar	Vi er forberedt for fremtidige behov for vannproduksjon og avløpsrensing	<ul style="list-style-type: none"> - Investeringer - Antall driftsavvik og avvik i forhold til tillatelser - Antall anlegg som bygges - Antall kampanjer - Antall møter 	<ul style="list-style-type: none"> 6) Møter med kommunene om utbyggings- og vekstplaner for å kunne planlegge investeringer i infrastruktur 7) Holdningsskapende og kompetansebyggende kampanje mot private husholdninger 8) Holdningsskapende og kompetansebyggende kampanje mot næringslivet 	<ul style="list-style-type: none"> 6) Årlig 7) Årlig 8) Årlig
Bærekraft	Redusert bruk av energi- og kjemikalier på våre driftsanlegg	- Målinger av forbruk	<ul style="list-style-type: none"> 9) Etablere energioppfølgingsystem og miljøregnskap 10) Utarbeide handlingsplan for ENØK-tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> 9) 2020 (første hele år med energimålingsdata) Årlig fra og med 2020 10) I løpet av 2020
	Robuste løsninger mot 100% oppetid på driften i våre anlegg	- Målinger, avvik/hendelser	<ul style="list-style-type: none"> 11) Etablere reservekraft 12) Vektlegge valg av løsninger, som for eksempel redundante systemer, og utstyr som bidrar til høyest mulig oppetid 	<ul style="list-style-type: none"> 11) Innen 2022 12) Fortløpende
	Etablere bærekraftige løsninger for behandling og avsetning av avløpsslam	- Dokumentasjon, analyser, registreringer etc.	<ul style="list-style-type: none"> 13) Utvikle kunnskap på området gjennom kursing av egen kapasitet eller ved rekruttering 14) Utføre mulighetsstudier i forbindelse med behandling, avsetning og evt. produktutvikling 15) Bygge fremtidens avløpsrenseanlegg og slambehandlingsanlegg 	<ul style="list-style-type: none"> 13) Fortløpende 14) Ferdigstilles ila første kvartal 2020 15) Innen 2026

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innovasjon	Etablere innovative løsninger som forbedrer eller forenkler dagens tilbud	<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentasjon og registrering - Avsatte midler og ressurser - Aktivitet (antall møter, rapporter, seminarer, befaringer etc) - Antall nyvinninger og løsninger 	<p>16) Etablering av FoU-arbeidsgruppe</p> <p>17) Tid og ressurser / ansettelse Det settes av tid og ressurser til å fokusere på FoU-arbeid.</p> <p>18) «Ut å se/høre» Oppsøke høgskole- og universitetsmiljøer for å få kunnskap om hva som foregår på relevante områder.</p> <p>19) Delta i Norsk Vann sitt innovasjonsnettverk</p> <p>20) Igangsette minst ett innovasjonsprosjekt årlig</p>	<p>16) Fra 01.01.2020</p> <p>17) Fra 01.01.2020</p> <p>18) Fortløpende</p> <p>19) Fortløpende</p> <p>20) Årlig</p>

Handlingsplan Renovasjon

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innbygger og bruker	Gode kundeopplevelser	<ul style="list-style-type: none"> - Ventetid/responstid på henvendelser - Solgård Avfallsplass – gjennomsnittstid som brukes ved levering av avfall - Brukerundersøkelser 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Etablere ny fremtidsrettet gjenvinningsstasjon 2) Etablere like sorteringsregler hos husholdningene og gjenvinningsstasjonene spesielt med tanke på etablering av ettersorteringsanlegget 3) Etablere et regionalt selvforklarende selvbetjeningssystem på nett og med app for henvendelser som gjelder renovasjon 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Innen 2023 2) Innen 2023 3) Innen 2021
Organisasjon	<p>Heve egen anseelse i MOVAR</p> <p>Øke kompetansen og tilhørigheten på relevante områder basert på kartlegging av behov nå og for fremtiden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Antall deltagelser på forskjellige samlinger - Antall personer på relevante kurs - Medarbeiderundersøkelse - Interne fagsamlinger 	<ol style="list-style-type: none"> 4) Delta på relevante arenaer og samlinger 5) Arrangere fellessamlinger/kursdager med valgte temaer. Ved behov stenge for publikum 6) Kommunisere betydningen av renovasjon som fag 	<ol style="list-style-type: none"> 4) Fra og med 2020 5) 2 til 3 ganger i året 6) Ved alle anledninger
Samfunnsansvar	<p>Riktig hente- og bringetilbud</p> <p>Velge riktig og fremtidsrettet renovasjonsløsning og erstatte overflatebeholdere med nedgravde løsninger der</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kundeundersøkelser - Antall nedgravde løsninger - Antall nye nedgravde beholdere - Antall innbyggere som har avfallstømming etter behov (nivåmåling) 	<ol style="list-style-type: none"> 7) Avfallstømming ved behov (nivåmåling på nedgravde løsninger, effektiv rutehåndtering) 8) Ettersortering i felles anlegg 9) Etablere minst 40 nye nedgravde beholdere i året 	<ol style="list-style-type: none"> 7) Fra og med 2021 8) Fra og med 2023 9) Fra og med 2020

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
	<p>forholdene ligger til rette for det</p> <p>Miljøriktig drift av deponiet, inkludert hensyn til økonomi over tid</p>		<p>10) Arbeide for etablering av avfallssug der forholdene ligger til rette for dette.</p> <p>11) Utvikle deponiet og tilbudet om sluttbehandling av avfall frem mot neste århundreskifte. Sikter mot en gjennomsnittlig avfallsmengde på 50 000 årstonn</p>	<p>10) Fra og med 2020</p> <p>11) Fra og med 2020</p>
Bærekraft	<p>Materialgjenvinning i tråd med EU kravene</p> <p>Øke andelen ombruk på Solgård Avfallsplass til fem vektprosent i planperioden</p> <p>Øke materialgjenvinning av matavfall</p>	<p>- Måling av materialgjenvinning.</p> <p>- Måle ombruksandelen</p> <p>- Måling av andelen matavfall som samles inn som restavfallet.</p>	<p>12) Gjennomføre prioriterte tiltak i hovedplan for husholdningsrenovasjon</p> <p>13) Hente nye avfallstyper hos husholdningene</p> <p>14) Registering av mulige ombruksvarer som kommer til gjenvinningsstasjonene. Bidra med gjenbruksvarer til frivillige organisasjoner. Etablere gjenbruksbutikker eller spore til etablering av gjenbruksbutikker</p> <p>15) Etablere et system som muliggjør materialgjenvinning av matavfall</p> <p>16) Etablere et anlegg for produksjon av biokull for å omdanne hageavfall, rent trevirke og slam til biokull</p> <p>17) Innføre forbud mot levering av avfall i ikke gjennomsiktede sekker på gjenvinningsstasjonene og salg av gjennomsiktede avfallssekker</p>	<p>12) Fra og med 2020</p> <p>13) Fra og med 2023</p> <p>14) Fra og med 2020</p> <p>15) Fra og med 2023</p> <p>16) Fra og med 2022</p> <p>17) Fra og med 2020</p>

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innovasjon	Automatisere/digitalisere prosesser der det er mulig	- Ombruk og materialgjenvinningsgraden	18) Etablere systemer som ivaretar flyt og kombinasjon av bestillinger, økonomi, kontroll, utførelse av tjenesten, med høy grad av selvbetjening	18) Fra og med 2021
	Utvikle nye ellerendrede avfallsløsninger i samarbeid med universitet /høyskole/andre avfallsaktører		19) Koble sammen leverings- og betalingsløsninger på gjenvinningsstasjonen med renovasjonsgebyret.	19) Fra og med 2021
	Endringer av drift, betalings- og leveringsløsninger på gjenvinningsstasjonen		20) Etablere samarbeid for å se på nye løsninger for avfallsinnsamling eller nedstrømsløsninger for å øke andelen gjenbruk eller gjenvinning.	20) Fra og med 2023
	Nye produkter og enklere drift		21) Bruk av roboter og automatisering	21) Fra og med 2020

Handlingsplan for Brann og redning

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innbygger og bruker	Innbyggere skal oppleve tryggere og mer miljøvennlig lokalsamfunn	<ul style="list-style-type: none"> - Brukerundersøkelse - Evaluering 2020 for baseline og 2023 for å måle effekt 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informasjon til innbyggere om miljøvennlig og sikker oppvarming via sosiale medier og/eller andre kanaler 2) Informere om aktsomhetsplikten til innbyggere/brukere via sosiale medier og/eller andre kanaler 3) Gjennomføre risikoanalyser på kritiske objekter og områder for å sikre god forebygging 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Løpende, minimum to ganger i året 2) Løpende, minimum to ganger i året 3) Alle kritiske objekter minimum hvert fjerde år
	Et engasjert lokalsamfunnet innen forebyggende arbeid	<ul style="list-style-type: none"> - Redusert antall branner/ulykker - Respons på tiltak - Årlig evaluering - Brukerundersøkelser 	<ol style="list-style-type: none"> 4) Synliggjøre konsekvenser av branner/ulykker med video og bilder og formidle disse i relevante kanaler 5) Dialog med klart språk ovenfor innbyggere/brukere ved å bruke intern eller ekstern kommunikasjons-ekspert 	<ol style="list-style-type: none"> 4) Publisere video/bildeserie minimum to ganger i året 5) Ved kommunikasjon med innbyggere/brukere

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Organisasjon	En organisasjon med styrket kompetanse på våre fagområder og med en etablert kultur for sikkerhet	<ul style="list-style-type: none"> - Ingen alvorlige skader eller dødsfall på eget personell - Alle ansatte har utdanning i tråd med forskrifter - Alle ansatte har nødvendige sertifikater og utsjekker - Kvalitativt gode evalueringer etter alle øvelser og hendelser 	<p>Helse, miljø og sikkerhet for den enkelte ansatte</p> <p>6) Kontinuerlig holdningsskapende arbeid gjennom kurs og oppdateringer i avdelingsmøter og andre samlinger</p> <p>7) Gjøre de riktige tingene på trygg og sikker måte ved god evaluering og erfaringsoverføring</p>	<p>6) Eget tema minimum fire ganger i året, HMS-kurs årlig</p> <p>7) Ved hver hendelse og øvelse</p>
	Godt arbeidsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> - Medarbeiderundersøkelser - Lederevalueringer - Lav turnover av ansatte 	<p>8) Medarbeidersamtaler</p> <p>9) Systematisk og målrettet arbeid for å fremme godt arbeidsmiljø</p>	<p>8) Årlig</p> <p>9) Fortløpende</p>
Samfunnsansvar	Vi er og oppleves som en pådriver for å skape gode løsninger og utvikle lokalsamfunnet (forebygging, risikoreduserende, forberedelser)	<ul style="list-style-type: none"> - Økt deltakelse i møter og fora som omhandler byggeprosesser - Flere ansatte i MIB har arbeidsoppgaver basert på risikoreduserende tiltak - Kommunenes tilfredshet med deltakelse og aktivitet 	<p>Risikobasert arbeid og organisering</p> <p>10) Deltar aktivt i byggeprosesser for å sikre tilstrekkelige risikoreduserende tiltak i prosjektene (slokkemannskaper, sikkerhetsnivå, vann og andre tiltak)</p>	<p>10) Ved alle større byggeprosjekter (bør kanskje defineres?)</p>

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
	Vi har en organisasjon som er riktig skalert med beredskap og forebyggende arbeid innen brann og redning for best mulig håndtering av hendelser	- Tilstrekkelig materiell i henhold til gjeldende ROS- og forebyggende/beredskapsanalyse	11) Kartlegging av behov og status på materiellpark	11) Årlig
Bærekraft	Ingen skal omkomme i brann i vårt distrikt Vi reduserer våre kjøretøys miljøavtrykk	- Antall omkomne i brann i vårt distrikt - Kartlegging og måling av bruk av slökkemidler og metoders miljøpåvirkning - Måling av miljøavtrykket fra sektorens kjøretøy	12) Informasjonsarbeid, kampanjer, forebyggende aktivitet 13) Miljøfokus på slökkemidler og slökkemetoder 14) Miljøfokus i forbindelse med innkjøp av kjøretøy/Drivlinjer	12) Løpende 13) Ved innkjøp og bruk 14) Ved innkjøp
Innovasjon	Vi jobber med kontinuerlig forbedring og innovasjon til beste for samfunn og innbygger	- Intuitive og brukervennlige dataløsninger for selvbetjening og forvaltning. - Redusert intern arbeidsmengde som konsekvens av hensiktsmessige dataløsninger og brukerengasjement. - Gjennomført kompetansehevede tiltak relatert til bruk av digitale verktøy og teknologiske løsninger.	Ansvarliggjøring av innbyggere/brukere 15) Utvikle selvbetjenings- og selvrappoteringsløsninger for innbyggere/brukere 16) Digitalisering av hele forvaltningskjeden 17) Digitalisert kommunikasjon med innbyggerne 18) Sikre Intern kompetanse innen digitale verktøy og teknologiske løsninger.	15) Løpende, men tiltak iverksettes fra 2021 16) Løpende, men tiltak iverksettes fra 2021 17) Løpende, men tiltak iverksettes fra 2021 18) 2020

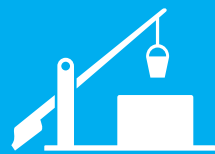
Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
	Bidra til strukturelle endringer for norske brannvesen	<ul style="list-style-type: none"> - Deltar som høringsinstans - Deltakelse i besluttede fora - Deltar i utvikling og gjennomføring av kompetansehevede tiltak på tvers av etater og geografiske grenser. 	<p>19) Påvirke endringer av relevante lover/forskrifter gjennom faglig og annen påvirkning i høringer og annet</p> <p>20) Påvirke beslutningstakere, etater, oppdragsgiver, utdanningsinstitusjoner etc. ved aktiv deltakelse i samarbeidsforaer, faglige samlinger og organisasjoner</p>	<p>19) Ved alle relevante høringer</p> <p>20) Løpende, i henhold til organisasjonenes møteplaner</p>

Handlingsplan for administrasjon og fellestjenester

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Innbygger og bruker	<p>Øket tilgjengelighet og synlighet i digitale kanaler for å forenkle kundeopplevelsen og styrke omdømmet vårt og kjennskapet til oss</p> <p>Innbyggerne oppfatter MOVAR og kommunene som et enhetlig system for alle MOVARS tjenester</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Redusert kostnad pr henvendelse - Tilbakemeldinger fra brukere - Innbyggertilfredshet, brukerundersøkelser og intern statistikk 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Utvide bruk av digitale løsninger (selvbetjeningsløsninger) hvor relevant informasjon legges til rette, slik at valg av riktig løsninger blir enkelt. Forarbeidet gjøres gjennom å kartlegge ulike informasjonskanaler og kontaktflater mot brukerne 2) Vi samarbeider med kommunene om å forenkle hverdagen for våre innbyggere, slik at de tar gode miljøvalg og får en tryggere hverdag 3) Utarbeide en kommunikasjonsstrategi som blant annet dekker ovenstående og som gjelder for alle avdelinger 4) Gjennomføre årlige brukerundersøkelser for å måle kvalitet og tilfredshet og utvikle tjenestetilbudet 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Fortløpende 2) Fortløpende 3) Oppstart januar 2020 med ferdigstilling juni 2020 4) Årlig

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Organisasjon	<p>Administrasjonen skal bidra til å utvikle selskapet som helhet ved å støtte avdelingene</p> <p>Forsterket kultur for kunnskapsdeling</p>	<p>- Resultat av interne undersøkelser og utviklingssamtaler</p>	<p>5) Lage flere arenaer for kunnskapsdeling og samhandling (samlinger, erfaringsdatabaser, crm)</p> <p>6) I større grad involvere ansatte i utviklingsarbeid</p> <p>7) Jobbe aktivt med lederutvikling- og evaluering for å skape gode rollemodeller og bygge kultur for innovasjon og engasjement.</p> <p>8) Årlig kartlegging av kompetansebehovet i alle avdelinger og utvikle og rekruttere i tråd med eksisterende og fremtidige behov</p> <p>9) Gjennomføre medarbeiderundersøkelser</p>	<p>5) Fortløpende</p> <p>6) Fortløpende</p> <p>7) Gjennom utviklingssamtaler. (Påbegynt ved oppstart våren 2019). Videreføres årlig</p> <p>8) Gjennom utviklingssamtaler og seniorsamtaler. Oppstart 2020. Kontinuerlig prosess</p> <p>9) Årlig</p>

Satsingsområde	Sektorens målsetting	Måleindikator	Tiltak	Tidsperspektiv
Samfunnsansvar	Ta ut økonomiske gevinster og forbedre kvalitet gjennom optimalisering og kontinuerlig forbedring	<ul style="list-style-type: none"> - Benchmarking - Bruker- og medarbeidertilfredshet. - Intern statistikk - Gjennomførte aktiviteter og konkrete resultater av samarbeid 	<p>10) Vi legger vekt på verdiskapning for brukerne/samfunnet/innbyggerne i våre beslutningsprosesser</p> <p>11) Videreutvikle en IKT-arkitektur som ivaretar innbyggernes og medarbeidernes behov i fremtiden</p> <p>12) Ta initiativ og legge til rette for kompetanseoverføring og samarbeid på tvers i egen organisasjon, mot eierkommuner og andre relevante aktører. F.eks. også delta på kurs og andre relevante møteplasser</p>	<p>10) Fortløpende</p> <p>11) Fortløpende</p> <p>12) Fortløpende</p>
Bærekraft	Vi reduserer vårt miljøavtrykk fra år til år	- Bedring fra år til år i selskapets klima/miljøregnskap	<p>13) Vekt på miljø- og sirkulærøkonomi etableres som en del av våre innkjøps- og beslutningsrutiner</p> <p>14) Utarbeide klima/miljøregnskap med årlig rapportering og vurdering</p> <p>15) «Insitamentet for klimatiltak i de øvrige sektorene»</p>	<p>13) Fra 2020 og framover</p> <p>14) Frist: september 2020</p> <p>15) 2020</p>

MOVAR[®]

Strategisk plan 2017-2020

www.movar.no

Innholdsfortegnelse

3. Strategisk plan 2017-2020 MOVAR IKS

4. Premisser

6. Mål og strategier

8. Vedlegg 1. Mål og strategier

14. Miljøpolitikk

15. Vedlegg 2. Miljøpolitikk

16. Evaluering og implementering

18. Eierkommuner med kontaktinfo i MOVAR IKS

19. Egne notater

Strategisk plan 2017-2020

MOVAR igangsatte en ny strategiprosess høsten 2013, som ledet frem til strategisk plan som ble vedtatt april 2014. Denne planen er revidert 2017 og prolongert til 2020.

Revisjonsprosessen har omfattet gjennomføring av en strategisamling med utvidet ledergruppe, for å høste viktige innspill fra organisasjonen og samtidig forankre planen. Videre har MOVARs ledergruppe bidratt aktivt med revisjonen, i tillegg til at det er gjennomført en samling med MOVARs styre.

En forutsetning tatt i 2014 var at Mosseregionen interkommunale brann og redning (MIB) skulle skilles ut av MOVAR og sammenslås med Søndre og Nordre Follo Brannvesen. Dette skjedde ikke. I ettertid av dette ble det nedsatt en komité som sørget for en revisjon av MIBs ROS-analyse, utarbeidet forslag til ny brannordning som ble vedtatt i mai 2016, samt forslag til ny kostnadsfordeling for brannkostnadene. Denne ble vedtatt av eierkommunene i juni 2016, og fremgår av selskapsavtalens §3.

Selskapets fikk i samme prosess også vedtatt en ny låneramme, utvidet fra 500 millioner til 1,2 milliarder. Dette sikrer at MOVAR skal kunne levere fremtidsrettede løsninger i miljøet og samfunnets tjeneste i planperioden.

Premisser

Formålsparagraf

MOVARs formålsparagraf fremgår av selskapsavtalens §2. Avtalen ble sist revidert i juni 2016 og vedtatt av samtlige eierkommuner:

§ 2 Formål

MOVAR IKS er opprettet for å ivareta produksjon av drikkevann, rensing av avløpsvann, innsamling og sluttbehandling av husholdningsavfall samt brann- rednings- og feiertjenester i henhold til eierkommunenes behov. Disse virksomhetsområdene avregnes til selvkost.

Selskapet kan utnytte ledig kapasitet og kompetanse i en naturlig forlengelse av primærvirksomheten. Slik virksomhet må ikke på noen måte være i konflikt med hovedformålet.

MOVAR IKS kan inngå samarbeidsavtaler med andre og/ eller inneha eierandeler i andre selskaper dersom dette følger som en naturlig del av virksomheten.

All forretningsmessig virksomhet av betydning skal skilles ut og utføres i egne selskaper.

MOVAR IKS har ansvar for følgende kjernevirksomheter i Mosseregionen:

Distribusjon av drikkevann og mottak/behandling av avløpsvann.

Innsamling og behandling av avfall fra husholdninger og næring samt drift av Solgård avfallsplass.

Drift av den regionale brann- og redningsetaten samt feiervesenet MIB.

Kjernevirksomhet

MOVARs kjernevirksomhet er knyttet til produksjon og distribusjon av drikkevann, transport/mottak og behandling av avløpsvann, innsamling av avfall fra husholdningene og noe næring, drift av Solgård Avfallsplass herunder om-lastning og behandling av avfall, samt drift av deponi og gjenbruksstasjoner. Videre skal MOVAR igjennom MIB

ivareta kommunenes ansvar nedfelt i brann og eksplosjons verneloven. Dvs at vi skal ha en beredskap godt tilpasset regionens risikobilde, samt drive et aktivt forebyggende arbeid med mål om å forhindre tap av menneskeliv og hardt skadde i brann i MIBs distrikt.

Driften er preget av leveranse av tjenester som samfunnet

Kjernevirksomhet forts.

er helt avhengig av, men som mange tar for gitt. Produksjon og leveranse av denne typen tjenester krever teknisk og høy faglig kompetanse. Deler av produksjonen foregår kontinuerlig og er fullautomatisert. Virksomheten har beredskap for å kunne håndtere uforutsette hendelser, og vaktordning som håndterer driftsalarmen og henvendelser fra publikum utenfor normal arbeidstid. Brannvesenet er døgnbemannet for å kunne håndtere hendelser.

Situasjonsanalyse

Generelt kan man si at det stadig er økende krav og forventninger til miljøarbeidet både i kommunene og øvrige virksomheter. Innenfor områdene MOVAR opererer i gir dette seg utslag i økt fokus på bærekraftig produksjon av tjenestene:

- Innen VA-tjenestene er det fokus på lavest mulig energi- og kjemikalieforbruk, samt på overgang til, eller produksjon av fornybar energi.
- Innenfor avfallsområdet ønsker man å redusere restavfallsmengdene igjennom økt materialgjenvinning og ombruk, samt utnytte restavfallet til energi. Man ser i større grad avfallet som en ressurs som må utnyttes.
- Dimensjonere og tilpasse renovasjonsløsningene til kommunenes og innbyggernes behov, og slik at innbyggernes miljøprestasjoner igjennom avfallshåndteringen kan forbedres f.eks. ved økt materialgjenvinning.

MIBs oppgaver er også under endring. Det er derfor gjennomført en revisjon av MIBs ROS-analyse og det er vedtatt en ny brannordning som i korthet går ut på avvikle deltidsstyrkene, og forsterke beredskapen med døgnkasernerte mannskaper i Rygge og Vestby i tillegg til i Moss.

Her går man med ny brannordning mot avvikling av deltidsstyrken og mot kun døgnkasernerte mannskaper. For å sikre leveranser av disse tjenestene må det etableres en robust infrastruktur i form av tekniske installasjoner og brannstasjoner som dekker MIBs distrikt med en tilstrekkelig beredskap og innenfor krav til responstid. Investeringene som selskapet gjør må som tidvis sees over et 25-50 års perspektiv.

Vi merker oss også at brannvesenet i større grad er involvert i andre oppdrag enn de klassiske brannoppdragene. Dette dreier seg om økt fokus på redning, begrense skade ved hendelser f.eks. ifm forurensning. Det er også en kraftig økning i antall assistanseoppdrag til helse. Det er viktig at dette balanseres, slik det ikke går utover den beredskapen MIB er satt til å ivareta.

Det er store forventninger til regulariteten av tjenestene selskapet leverer. Avbrudd over noe tid i vannforsyningen anses som svært kritisk, og det samme gjelder uteblivelse av leveranse av selskapets øvrige tjenester. Dette gjør at MOVAR må ha fokus på å håndtere uforutsette hendelser og bygge redundante løsninger med god beredskap som kan tre inn når hendelser skjer.

Våre omgivelser fokuserer i større grad på bærekraft og sirkulær økonomi, som ligger midt i selskapets virksomhetsområde. Dette er viktige drivere for gjennomføring av gode miljøtiltak og utviklingen av selskapet som regionens miljøbedrift. Situasjonen preges også av raske endringer, bl.a. digitaliseringen, som utfordrer etablerte forretningsmodeller, endrer arbeidslivet, måten oppdrag løses på, og stiller virksomheten ovenfor nye utfordringer og muligheter. Dette stiller også nye krav til hvilken kompetanse virksomheten vil trenge i fremtiden.

Mål og strategier

Visjon

Selskapets visjon er:

*“fremtidsrettede løsninger
i miljøets og samfunnets
tjeneste”*

Verdier

MOVARs virksomhet skal preges av følgende verdier:

Åpen / Tilgjengelig / Troverdig

Selskapet misjon

Selskapet skal dekke innbyggernes behov for tilstrekkelig og trygt drikkevann, samt innsamling av avfall og slam. Videre skal MOVAR sørge for en forsvarlig behandling av avløpsvann, avfall og slam.

Selskapet skal igjennom Mossregionen brann og redning (MIB) ivareta kommunenes ansvar og innbyggernes behov for brann- og redningstjenester i tråd med brann- og eksplosjonsvernloven. MIB skal drive et aktivt forebyggende arbeid for å redusere sannsynligheten for og konsekvensene av brann.

Med dette utgangspunktet bør selskapet drives slik at man tar et ansvar utover kortsiktig profitt. KS og KS Bedrift bruker begrepet samfunnsansvarlig forretningsdrift. Dvs. at man skal levere best mulig kvalitet, effektivitet og langsiktighet, der selve tjenesten og ikke fortjenesten er drivkraften. Selskapet bør styres ved å balansere en tredelt bunnlinje basert på hensynet til økonomi, miljø og samfunn.

Målsetninger og strategier

Selskapets hovedstrategier skal være:

Vekst og endrede rammevilkår:

MOVAR skal løse kapasitetsutfordringene som regional vekst vil gi, samt møte nye krav og forventninger slik at hensynet til økonomisk-, sosial- og miljømessig bærekraft ivaretas. Man skal søke samarbeid med andre der dette gir merverdi, og for å finne frem til riktige og fremtidsrettede teknologiske løsninger bl.a. innenfor digitalisering. Igjennom implementering av ny brannordning og fokus på forebyggende arbeid, skal MIB stå godt rustet til å ivareta kommunenes ansvar og innbyggernes behov for brann- og redningstjenester i fremtiden.

Klimatilpasninger: Klimaendringene vil gi et villere og våtere klima. Selskapets virksomhet må tilpasses dette, slik at man har en god beredskap og er forberedt på konsekvenser av klimaendringene. Videre skal MOVAR redusere sin klimapåvirkning ved å redusere utslippene av klimagasser. Dette skal skje ved økt ombruk og materialgjenvinning av avfallet, fokus på energireducerende eller produserende tiltak, samt valg av klimanøytrale energikilder der dette er gjennomførbart.

Omdømme og kommunikasjon: Selskapet skal igjennom rekruttering av en HR- og kommunikasjonssjef og etablering av en kommunikasjonsstrategi, opprettholde og videreutvikle selskapets omdømme, og sikre god kommunikasjon med eiere, kunder, publikum og andre interessenter for selskapet. Selskapet skal ta i bruk ny teknologi og løsninger innenfor digitalisering, når dette kan bidra til å forenkle hverdagen for innbyggerne eller mer effektiv drift.

Effektiv drift: Selskapets skal drives effektivt og med et langsiktig perspektiv. Driften skal baseres på samfunnsansvarlig forretningsdrift, hvor den tredelte bunnlinjen (økonomi, samfunn og miljø) skal vektlegges fremfor ren økonomisk avkastning. Effektiv drift skal dokumenteres igjennom eksempelvis benchmarking. I forbedringsarbeidet skal ISO-sertifisering vurderes. Videre skal mulighetene som ligger i digitalisering utforskes og implementeres der det er hensiktsmessig, og gir effektivisering eller økt tjeneste-/leveranse-sikkerhet i virksomheten.

Kompetanse og arbeidsmiljø: MOVAR skal igjennom samarbeid med bransjeforeningene, utdanningsinstitusjonene og andre samarbeidspartnere bidra til økt rekruttering av godt kvalifisert personell til både selskapet og til bransjene det opererer innenfor. Man skal kunne tilby interessante arbeidsoppgaver, et godt arbeidsmiljø og mulighet for kompetanseutvikling.

MOVAR skal ha fokus på å ta i bruk ny teknologi bl.a. innenfor digitalisering, og rekruttere kompetanse for å kunne implementere og nyttiggjøre seg dette. De ansatte skal gis ferdigheter og kompetanse som gjør at de kan utføre sitt arbeid på en mest mulig effektiv, sikker og trygg måte.

Det er videre utarbeidet en strategisk handlingsplan som dekker alle områdene i situasjonsanalysen. Denne inneholder mål, målindikatorer og tiltak for hvert av områdene. Denne finnes i vedlegg 1 [på neste side >>](#)

Mål og strategier Vedlegg 1.

HANDLINGSPLAN MED UTGANGSPUNKT

For områdene som ble identifisert i situasjonsanalysen er følgende handlingsplan. For tiltakene er det angitt tidspunkt for gjennomføring (årstall). Der årstall ikke er angitt, anser man tiltaket som en kontinuerlig eller gjentakende prosess:

Område: Omdømme og kommunikasjon

Målsetning:

- Opprettholde selskapets omdømme blant eiere, kunder og innbyggere.
- De ansatte skal være stolte av arbeidsplassen.
- Forankring/ implementering av strategisk plan i hele organisasjonen
- Enhetlig kommunikasjon til innbyggerne
- Enhetlig og riktig saksbehandling, og med et språk som kunden forstår.
- De ansatte skal ha en felles forståelse av virksomheten, og kunne gi uttrykk for denne.

Målindikatorer:

- Positiv og tillitsfull omtale av selskapet.
- Høy score på kundeundersøkelser.
- God tilgang på kompetent personell i søknadsprosesser.
- Høy score på ansattes tilfredshet.
- Lav turnover blant nøkkelpersonell.
- Selskapet oppfattes åpent og synlig.

Strategi/Tiltak:

- Ansette HR- og kommunikasjonssjef og utarbeide kommunikasjonsstrategi for MOVAR (2018).
- Vedlikeholde/omstrukturere hjemmesidene til renovasjon
- Etablere kommunikasjon/info i nye kanaler (sosiale media, APP mv) (2017/2018).
- Etablere og vedlikeholde møteplasser for god informasjonsflyt med eierne, planmyndigheter, kundene og internt mot de ansatte.
- Ett felles kontaktpunkt for publikum
- Økt fokus på kvalitet i saksbehandlingen inklusive god skriftlig formuleringsevne.

Område: Beredskap

Målsetning:

- Selskapet skal kunne håndtere uventede hendelser (beredskapssituasjoner), slik at disse medfører minst mulige konsekvenser for samfunnet, miljøet og uten tap av omdømme.
- Gjennomføre nødvendig antall øvelser, sørge for god opplæring og forankring internt i organisasjonen.
- MIB skal være rett dimensjonert og organisert til å håndtere de dimensjonerende hendelsen som er beskrevet i ROS-analyse.

Målinndikatorer:

- Rask oppdagelse, varsling og aksjoneringer ved hendelser.
- Effektiv gjennomføring av tiltak med godt trent og kompetent personell.
- Effektiv kommunikasjon og informasjon preget av troverdighet, kvalitet og åpenhet.

Strategi/Tiltak:

- Gjennomføre nødvendig antall øvelser og opplæring av ansatte.
- Evaluere og revidere planverket basert på erfaringer fra øvelser.
- Regelmessig samarbeid med eierkommuner og myndigheter.
- Sørge for å ha tilstrekkelig ressurser, kompetanse, samt nødvendig beredskapsmateriell.
- Implementere ny brannordning (se regional vekst)
- Utarbeide kommunikasjonsstrategier ved hendelser, som støtte for ledelsen i møte med media og andre interessenter.

Område: Regional vekst

Målsetning:

- Tilpasse drift og forberede virksomhetene mot den kommende veksten i regionen, slik at tilfredsstillende tjenesteleveranse og sikkerhet ivaretas.
- Rett dimensjonert brann og redningsvesen

Målinndikatorer:

- Normal leveranse av alle tjenester.
- Tilstrekkelig kapasitet.
- Kundetilfredshet.
- Dokumentert kvalitet på tjenesteleveransene- Risiko avdekket i MIBs ROS-analyse er håndtert.

Strategi/Tiltak:

- Etablere ny vannforsyning nordover mot Moss, Våler og Vestby med kapasitet som fremtidig reservevannforsyning innen 2020.
- Oppgradere og øke kapasiteten i avløpsrensaneanleggene for å kunne motta og behandle avløpsvann mhp befolkningsveksten og nye rensekrav (2020-2025).
- Tilpasse kapasiteten på gjenvinningsstasjonene og vurdere en stor gjenvinningsstasjon. (2018)
- Tilpasse renovasjonsløsningen i forhold til økning i folketall, bosetningsmønster og etablering av nye boområder(fortetning).
- Sørge for å ha tilstrekkelig kapasitet til å møte etterspørsel mhp kundeservice.
- Renovasjonssektoren skal være en høringsinstans i det kommunale planverket
- Implementere ny brannordning (2020).
- Ansette nye kvalifiserte medarbeidere i tråd med ny brannordning (2019)
- Etablere ny brannstasjon i Såner (2019).
- Etablere ny brannstasjon i Rygge (2019).

Område: Klimaendringer, ytre miljø og nye rammebetingelser

Målsetning:

- Tilpasse driften, tjenestetilbudene og anleggene til nye rammevilkår (regelverk, forventninger og krav), samt til et endret klima.
- Begrense selskapets negative påvirkning på klima og miljø lokalt og regionalt.
- Øke energiproduksjonen og energismarte løsninger.
- Redusere klimafotavtrykket og miljøbelastningen fra virksomheten.
- Legge til rette for at innbyggerne via sin avfallshåndtering kan oppnå gode miljøprestasjoner.

Målindeikatorer:

- Anleggene håndterer ekstreme værsituasjoner, som f.eks. nedbør, flom, vind, tørke.
- Selskapet overholder krav i ny lovgivning og eernes forventninger og krav.
- Utslippene av klimagasser fra forbrenning av fossilt brensel reduseres.
- Energiforbruket pr. produsert enhet skal tilstrebes mål for BAT (Best Available Technology) eller annen anerkjent måling.
- Organiske restprodukter/avfall utnyttes til klimanøytral energiproduksjon.
- MIB har rett kompetanse til å håndtere uønskede klimaskapte hendelser.

Strategi/Tiltak:

- Forventningene om et villere og våtere klima tas med i vurderingen når anlegg, bygg og tjenestetilbudene etableres eller fornyes.
- Vurdere anleggsstrukturen på avløp ifm implementering av nye rensekrav, samt avklare tidspunkt for implementering av disse (2017).
- Kjøretøy tilpasset klimanøytralt drivstoff skal foretrekkes fremfor fossilt drivstoff, vurdert ut fra MOVARs strategi for valg av lavutslippskjøretøy der dette finnes og er mulig.
- Produsere bærekraftig energi fra restprodukter fra vann, avløp eller avfallsbehandling, og vha varmepumper og solceller.
- Bidra i høringsprosesser når regelverk endres (alene eller sammen med andre), slik at nasjonale og lokale hensyn ivaretas.
- Tilpasse innsamlings- og etterbehandling til nye krav og etterspørsel fra eiere og kunder.
- Etablere ettersorteringsanlegg for husholdningsavfall sammen med andre, for å møte krav om økt materialgjenvinning.
- Etablere et overordnet klimaregnskap for MOVAR.

Område: Sikre økonomiske rammer

Målsetning:

- Sikre selskapet tilstrekkelig likviditet til drift, samt tilgang på nødvendige kapital for finansiering av planlagte investeringer.
- Forvalte tildelte midler til beste for innbyggerne og de ansatte.

Målintikatorer:

- Akseptabel Likviditet/ arbeidskapital.
- Tilstrekkelig finansiering for gjennomføring av prosjekter.
- Riktig prising av tjenestene i forhold til kostnader og avsatte fond på selvkostområdene.
- God budsjettkontroll (få avvik).

Strategi/Tiltak:

- Gjøre en tydeligere prioritering av prosjekter i økonomiplan ut fra tilgjengelig finansiering/ låneramme.
- Balansere drift av deponiet med hensyn til økonomi og levetid
- Etablere en ny reguleringsplan som ivaretar fremtidig plassbehov for drift av renovasjonssektoren. Gjennomføre tiltak for å bedre likviditeten.
- Øke inntjeningen utenfor selvkostområdene igjennom MOVAR Næring AS, slik at morselskapets likviditet kan styrkes igjennom utbytte.
- Gi eierne avkastning på drift utenfor selvkostområdene, men innenfor en sunn utbyttepolicy for selskapet så snart selskapet har en forsvarlig likviditet.
- Tett dialog med eierkommunene i forhold til prising av selskapets tjenester.
- Periodisering og tett budsjettoppfølging.
- Planlegge på lang sikt (utover 4 års perioden).

Område: Samarbeid med andre aktører

Målsetning:

- Etablere eller videreutvikle samarbeid med andre, når dette kan bidra til økt lønnsomhet/reduerte kostnader, bedret tilbud, økt sikkerhet eller kunnskapsutvikling.

Målintikatorer:

- Reduserte kostnader eller økt inntjening igjennom å etablere samarbeid med andre.
- Økt leveringssikkerhet og mer robust tjenesteleveranse.
- Nye/forbedrede tjenester.
- Økt kontaktnett og kunnskap hos ansatte.
- MIB er foretrukket samlingspunkt for nødetatene og andre samarbeidspartnere, for faglig utvikling av de totale redningsressursene.

Strategi/Tiltak:

- Etablere FoU samarbeid med andre bl.a. for et veldokumentert beslutningsgrunnlag for valg av teknologi innen avløpsbehandling (2017).
- Styrke samarbeidet med utdanningsinstitusjonene (NMBU og HiØ og Østfold fylkeskommune) for å bidra til god fremtidig rekruttering, og intern læring.
- Etablere samarbeid med andre aktører innen avfallsmarkedet, slik at dette kan bidra til økt aktivitet innen deponi og mottak og håndtering av avfall .
- Utvekslingsbesøk for ansatte hos sammenlignbare selskaper for erfaringsutveksling.
- MOVAR skal være lærlingbedrift og delta i traineeprogram for å sikre rekruttering til fagene.

Område: Forbedringsprosesser og samfunnsansvarlig forretningsdrift

Målsetning:

- Drive virksomheten slik at man balanserer kvalitet, effektivitet og et langsiktig perspektiv, etter den tredelte bunnlinje for samfunnsansvarlig forretningsdrift (Økonomi, Miljø og Samfunn).
- Økt gjenbruk og materialgjenvinning.
- Redusere mengden restavfall pr. innbygger.
- Øke innsamling av farlig avfall.

Målinndikatorer:

- Benchmarking mot andres og egen virksomhet.
- Driftsøkonomi.
- Kundetilfredshet.
- Regularitet og kvalitet på tjenestene.
- Rasjonalisering og bortfall av oppgaver.
- Antall anskaffelser gjennomført og kontrakter inngått.

Strategi/Tiltak:

- Delta i Avfall Norges og Norsk Vanns benchmarking (f.o.m 2014).
- ISO-sertifisere virksomheten etter relevante ISO-standarder.
- Jobbe målrettet med optimalisering av driften i forhold til ressurs- og energiforbruk.
- Utforske mulighetene i ny teknologi og ta den i bruk der dette gir effektivisering eller annen merverdi for selskapet eller kundene.
- Etablere energioppfølgningssystem.
- Implementere FDV-System i MOVAR.
- Anskaffe konkurransegjennomførings-verktøy for mer effektiv gjennomføring av anskaffelser.
- Etablere ettersorteringsanlegg som bidrar til å øke materialgjenvinning til >50%.
- Jobbe med informasjonsarbeid for å øke innbyggernes innsats med kildesortering, og tilrettelegge sorteringsløsningen for dette.

Område: Utvide eksisterende og vurdere nye markedsområder

Målsetning:

- Øke aktiviteten innenfor avfallsvirksomheten, slik at dette gir økte frie inntekter for selskapet.
- Øke aktiviteten innenfor avfallsvirksomheten, slik at dette gir ett bedre tilbud til innbyggerne.
- Utvikle tilbud som kan avhjelpe kommunene i forhold til deres driftsoppgaver.

Målinndikatorer:

- Økt aktivitet og inntjening innenfor avfallsvirksomheten, som f.eks. deponi og mottak av forurensede masser.
- Utførelse av nye tjenester for kommunene, som f.eks. drift av ledningsnett, lekkasjesøking.

Strategi/Tiltak:

- Tilrettelegge for å kunne utføre nye tjenester for kommunene hvis dette er ønskelig, f.eks. drift av ledningsnett, lekkasjesøking, fakturering av VA-tjenestene osv.
- Tilby flere tjenester for innbyggerne, eksempelvis innsamling av flere fraksjoner og større enheter.
- Utvidelse av deponi og avfallshåndteringsarealer.
- Salg av flere avfallsbaserte produkter.

Område: Arbeidstakerattraktivitet og kompetanseutvikling

Målsetning:

- Ha god tilgang på kompetent personell som kan løse selskapets kommende utfordringer.
- Markedsføre MOVAR som attraktiv arbeidsplass.
- Sikre ansatte relevant kompetanseutvikling.
- Sørgе for at ansatte på alle nivåer tar del i bedriftens faglige nettverk.
- Sikre at de ansatte opplever et godt og trygt arbeidsmiljø, og føler tilhørighet til arbeidsplassen.
- Attraktivt for ansatte å bli i bedriften.
- Dele MIBs kompetanse.
- Ingen skal omkomme/skades i MIBs tjeneste.

Målindeikatorer:

- Et godt utvalg av kompetente søkere ved utlysning av stillinger.
- Efterspørsel etter kurs og videreutdanning blant de ansatte.
- Ansatte viser stor evne til å tilpasse seg omstillinger.
- Ansatte referer til kunnskap fra faglig nettverk.
- Score på arbeidsmiljø-undersøkelser.
- Lav turnover blant nøkkelpersonell.
- Positiv tilbakemeldinger og bedre struktur på evaluering av hendelser og kurs (internt/ekstrent)
- Aktiv bruk av internkontroll.
- Nærvær/ tilstedeværelse ved sykdom.
- De ansatte har nødvendig ferdigheter/ kompetanse og er trygge på utførelsen av arbeidet.

Strategi/Tiltak:

- Tilby ansatte relevante kurs og etterutdanning for å møte selskapets behov.
- Presentere selskapet i bransjesammenheng og for utdannings-institusjonene.
- Tilrettelegge for at ansatte kan hospitere internt og i andre selskaper/kommuner.
- Ansette en HR- og kommunikasjonssjef i MOVAR.
- Standardisere og systematisere evaluering, og benytte dette til ny læring og forbedring.
- Revidere og holde internkontrollsystemet levende.
- Tilrettelegge ved sykdom.
- Sørgе for at ledelsen er tilstede, tilgjengelig, synlige og tydelige.
- Aktivt bruk av rapportering, bl.a. avvikssystemet og evaluering for kontinuerlig forbedring av sikkerheten for de ansatte.

Miljøpolitikk

Styret i MOVAR vedtok i 2012 at det skulle utarbeides en egen miljøpolitikk for selskapet. Det har vært naturlig å se dette i sammenheng med selskapets strategiske plan. MOVARs miljøpolitikk fremgår av vedlegg 2.

Miljøpolitikk Vedlegg 2.

MILJØPOLITIKK FOR MOVAR IKS

- Det er en grunnleggende forutsetning at MOVAR skal tilfredsstille gjeldende lover, forskrifter, konsesjoner og tillatelser.
- Vår virksomhet skal være basert på prinsippene omkring sirkulær økonomi og kretsløpstankegangen. Avfall skal i størst mulig grad innsamles og utnyttes som en ressurs.
- Hensyn til miljøet skal vektlegges i selskapets innkjøpsprosesser.
- Bygninger og anlegg skal driftes energieffektivt, og energi og drivstoff bør i størst mulig grad baseres på fornybar energi.
- Våtorganisk avfall og slam skal utnyttes til klimanøytral energiproduksjon, og næringsstoffene inngå i kretsløpet.
- Virksomheten skal drives etter prinsippet kontinuerlig forbedring, hvor hensynet til miljøet skal vektes høyt sammen med økonomi og samfunnsansvar.
- Miljøpolitikken skal være en aktiv del av vår kommunikasjon.

Implementering og evaluering

Strategisk plan skal jevnlig evalueres og fremlegges for representantskapet til behandling. Selve planen er representantskapets vedtatte dokument, mens vedleggene er styrets dokumenter som løpende kan revideres.

Planen skal innarbeides som viktig styringsverktøy for selskapet, og økonomiske konsekvenser av tiltakene skal behandles av styrede organer i MOVAR igjennom kommende budsjettprosesser.

Ledergruppen har ansvar for å gjøre planen kjent i organisasjonen, og implementert i den daglige driften.

Styret i MOVAR foretar årlige evalueringer av status i forhold til planen, og kan revidere vedleggene.

Eierkommuner i MOVAR IKS

Eierkommuner

Det er fem eierkommuner for MOVAR IKS; Moss, Rygge, Råde, Vestby og Våler.

Moss kommune

Kirkegata 15
Postboks 175
1501 Moss

E-post : post@moss.kommune.no
Telefon : +47 69 24 80 00

Rygge kommune

Larkollveien 9
1570 Dilling

E-post : postmottak@rygge.kommune.no
Telefon : +47 69 26 43 00

Råde kommune

Skråtorpvn. 2a
1640 Råde

E-post : post@rade.kommune.no
Telefon : +47 69 29 50 00

Vestby kommune

Rådhusgt.1
PB.144
1541 Vestby

E-post : post@vestby.kommune.no
Telefon : +47 64 98 01 00

Våler kommune

Herredshuset
Kjosveien 1
1592 Våler

E-post : postmottak@valer-of.kommune.no
Telefon : +47 69 28 91 00

Adresse: Kjellerødveien 30 | 1580 Rygge
Tlf. 69 26 21 10 | E-post: movar@movar.no

www.movar.no

STYRET FOR MOVAR IKS

Orienteringssak nr. 29/2019

TILBAKEMELDING PÅ VEDTAK OM STANS VED OVERHENGENDE FARE FRA ARBEIDSTILSYNET – BRANN OG REDNING

Vedlagt:

- Avgjørelse i klagesak fra Arbeidstilsynet 11.07.2019

Direktørens forslag til

V E D T A K :
Saken tas til orientering

SAKSORIENTERING:

Viser til orienteringssak 23/209 angående Arbeidstilsynets stans av redningsFRIdykking i MIB av 07.05.2019 og MIBs klage av 23.05.2019

Avgjørelse fra Arbeidstilsynet av 11.07.2019 viser til at formuleringen av stansvedtak, har gitt en større begrensning enn lovverk i AML § 18-8 tilsier. Derfor er vedtaket opphevet for aktivitet utenom øvelse utført 27-28.04.2019.

Arbeidstilsynet viser også til at de fortsatt vil følge opp med tilsyn, veiledning og pålegg.

MIB må derfor påregne å bli ført tilsyn med denne aktiviteten.

Dette vil da endelig gi oss mulighet til å legge frem nødvendig dokumentasjon slik som prosedyrer, standard operasjonelle rutiner og sjekklister, samt øvelseslogg, evalueringer og læring.

Hovedverneombud i MOVAR og plassvalgt verneombud har blitt informert i hele prosessen.

Rygge, 21. august 2019

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Rune Larsen (sign.)
Brannsjef

MOVAR IKS
Kjellerødveien 30
NO 1580 RYGGE

Avgjørelse i klagesak

- Klage på Arbeidstilsynets stansingsvedtak av 07.05.2019, MOVAR IKS.

Vi viser til klage fra Movar IKS datert 23.05.2019, som gjelder Arbeidstilsynets stansingsvedtak av 07.05.2019. Klagen er innsendt i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29.

Arbeidstilsynet Vestlandet har behandlet saken som underinstans, jf. forvaltningsloven § 33 2.ledd, og er kommet til at vedtaket oppheves.

Bakgrunnen for saken er en øvelse i redningsdykking som ble gjennomført av Moss interkommunale brann- og redning (MIB) i slutten av april. Dykkingen ble gjennomført uten tilførsel av pustegass, og for øvrig også uten bruk av line eller kommunikasjon mellom dykkerne, jf. intervju og bilder som ble vist i innslag på distriktssending i NRK Østfold den 29.04.2019. Stansingsvedtaket ble gjort med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 18-8 andre punktum, som sier at Arbeidstilsynet skal stanse aktivitet som medfører overhengende fare for arbeidstakers i og helse.

I vedtaket heter det:

«Virksomheten må stanse aktiviteter som innebærer øvelser og arbeid under vann (dykking) i forbindelse med søk og redningsøvelser på og fra overflaten fra 30.04.2019 klokken 13:30.»

Klagen

Klager har blant annet vist til Arbeidstilsynet begrunnelse der det bl.a. står at fridykkerarbeid innebærer en høy risiko som gjør at det ikke er en akseptabel metode for arbeidsdykking, heller ikke ved redningsdykking. *“Ved fridykking er dykkeren utsatt for mange av de samme risikomomentene som ved selvforsynt eller overflateforsynt dykking, eksempelvis faren for å sette seg fast. Ved fridykking er imidlertid dykkerens luftforråd svært begrenset, noe som representerer et alvorlig faremoment i tillegg.”*

Klager er uenig i dette, og hevder at flere av risikoforholdene som gjør seg gjeldende med dykking med pustegass er fraværende ved fridykking. Klager hevder at dykking ved bruk av pustegass også innebærer risiko for mer alvorlig fare og skade enn fridykking, bl.a. fordi det blir mulig å dykke til større dybder, samt at det innebærer risikofaktorer som teknisk svipt, feilblandet pustegass etc.

Klager gjør også rede for sitt behov for å bruke redningsmenn til enkelte oppdrag under vann, for å være raskt ute og hente forulykkede personer i en tidlig fase. MIB startet i 2011 et prosjekt i samarbeid med Norsk Dykkeforbund, med kurs for å oppnå "redningsfridykkersertifikat innen CMAS-systemet". Brannmannskapet i virksomheten har gjennom systematisk trening, kurs og redningsaksjoner opparbeidet seg «eksepsjonelt god kompetanse og erfaring».

Klager anfører også at redningsmannskapet har en grunnleggende handlingsplikt i faresituasjoner, og at det blir brutt når brannmannskap ikke får redningsdykke under akutt drukning.

Vurdering

Ved overhengende fare for arbeidstakers liv eller helse skal Arbeidstilsynet stanse de aktivitetene som er knyttet til faresituasjonen, jf. arbeidsmiljøloven § 18-8 2.ledd.

Stansing er et "akutt vernetiltak som ikke strekker seg lenger enn å stanse den aktivitet som er kilde til den aktuelle faresituasjonen", jf. Ot. prp. nr. 49 (2004-2005) s 286. Lovens ordlyd sier her at vedtak om stans ikke må være mer inngripende enn nødvendig for å avverge den aktuelle faren. Dette må også forstås slik at stansingsvedtaket må gjelde en aktuell og konkret faresituasjon.

Det må altså foreligge overhengende fare, en umiddelbar fare knyttet til en akutt situasjon, der faren ikke kan avverges på annen måte enn ved vedtak om stans. Andre forholdsregler enn stansing skal vurderes hvis faren ikke er overhengende.

"Overhengende fare" er et selvstendig vilkår, og det innebærer at ethvert brudd på arbeidsmiljøloven med forskrifter ikke i seg selv vil være tilstrekkelig hjemmel for et stansingsvedtak. Så at en aktivitet eller et forhold i arbeidsmiljøet ikke er forsvarlig etter aml. § 4-1, innebærer ikke uten videre et aktiviteten kan stanses.

Selv om stansing er et akuttvedtak stilles det grunnleggende krav til saksutredning og begrunnelse, jf. forvaltningsloven §§ 17 og 24 mfl.

Når det gjelder klagers anførsler om farene ved fridykking er Arbeidstilsynet Vestlandet grunnleggende uenig. Vi er svært bekymret for at dykking uten pusteluft i arbeidssammenheng ser ut til å bli mer vanlig. Vi mener det i de fleste tilfeller er en uforsvarlig og dermed ulovlig aktivitet jf. aml § 4-1, som sier at arbeidsmiljøet skal være «fullt forsvarlig».

Når det gjelder risiko ved fridykking under øvelse i redningsarbeid blir dette belyst arbeidsmedisinsk uttalelse fra overlege Martin Heer av 07.12.2018. Uttalelsen gjaldt konkret SNLAs øvelser på Camp Torpømoen, som ble stanset av Arbeidstilsynet høsten 2018:

«Innledningsvis nevnes det at det i det videre benyttes begrepet apparatdykking for arbeidsdykking med tilført pustegass. Videre presiseres det at både stansingsvedtaket og denne vurderingen baseres på de konkrete forhold i saken. Vurdering av fridykking generelt, eksempelvis ved kai- og anleggsdykking, dypere fridykking som del av rekordforsøk, eller fridykking som del av annet arbeid er ikke inkludert. Vurderingen av risiko og faremomenter ved bruk av apparatdykking versus fridykking som metode er derfor knyttet til det planlagte arbeidet som inkluderer opplæring og trening i søk og redning av en forulykket ut fra en sunken bil på omkring 4-6 meters dyp.

Flere av risikofaktorene som gjør seg gjeldene ved apparatdykking i en slik arbeidssituasjon vil være fraværende ved slik fridykking. Det nevnes i brev fra virksomheten eksempelvis fare for trykkfallsyke,

teknisk svikt og feilblandet pustegass. Allikevel vil arbeidstakeren ved fridykking være utsatt for mange av de samme risikofaktorene som ved apparatdykking.

Det er i stansingsvedtaket trukket fram faren for å sette seg fast. Dykkeren kan sette seg fast på vei inn i bilvraket som benyttes under øvelsen. I virksomhetens prosedyrer for opplæringen fremgår det at dykkeren ikke skal svømme lenger inn i bilvraket enn til skuldrene. Dette er reelt sett vanskelig å overholde, ikke bare ved redningsarbeid i sunken buss, eller i baksetet på en sunken personbil men også i framsetet på personbiler. Det ble i møte med virksomheten informert om bruk av tau som kobles til lodd som fires ned til bunn. Dette vil også medføre økt sannsynlighet for at dykkeren setter seg fast.

Andre eksempler på aktuelle risikofaktorer både ved fridykking og apparatdykking ved denne arbeidssituasjonen vil være fare for klemskade ved at kjøretøyet kan bevege på seg og sette dykkeren i klem. Det vil også være en økt fare for feilhandlinger på grunn av tidsnød eller at opplæringen oppleves tidskritisk, både ved bruk av fridykking og apparatdykking som metode. Muligens vil faren være noe høyere ved fridykking på grunn av de absolutte grensene for tidsbruk ved fridykking. Ved gjennomlesing av dokumentene i saken finner en ikke begrensninger i bruk av kniv/ annet utstyr som del av dykkerens standardutrustning. Bruk av kniv eller andre verktøy for knusing av ruter, eller frigjøring av den forulykkede vil også kunne representere fare for dykkeren uavhengig av om det benyttes fridykking eller apparatdykking.

Ved øvelse og opplæring med bruk av bilvrak er det normal prosedyre å tømme disse for olje og drivstoff på forhånd. Ved mangelfullt utført tømning vil olje eller drivstofflekkasje kunne medføre kjemisk helsefare for dykkeren ved opphold i overflaten.

Benyttelse av fridykking som metode gir dykkeren et svært begrenset luftforråd noe som representerer et alvorlig tilleggs-faremoment. Spesielt risikoen ved å sette seg fast er betydelig høyere når dykkeren ikke har medbrakt pusteluft, i det en fridykker som setter seg fast er i livsfare. En apparatdykker som setter seg fast har kun moderat økt risiko, da dykkeren uansett har en pustegassreserve tilgjengelig.

Det anføres fra virksomheten at fridykking er naturlig begrenset av den enkeltes lungekapasitet. Undertegnede vil i denne sammenheng minne om drukningsfaren ved gruntvannsbesvimelse etter hyperventilasjon. Opplæring i tidskritisk redningsarbeid vil representere en stressfaktor for personellet og øke tilbøyeligheten for hyperventilasjon. Tidskritisk redningsfridykkerarbeid og opplæring i dette vil på denne måten i mindre grad gi redningspersonellet mulighet til å forutse begrensninger i egen lungekapasitet.

Det vurderes at den risiko som redningsfridykkerarbeidet representerer er totalt sett betydelig høyere enn for det samme arbeidet utført med apparatdykking. Det vil også være vesentlig høyere enn eksempelvis annet redningsarbeid som badevakter utfører i svømmehaller og på strender. Dette særlig på grunn av faren for at dykkeren kommer i livsfare ved at en setter seg fast. Det at en apparatdykker benytter mer dykkerutstyr enn en fridykker gjør det lettere å sette seg fast. Det avgjørende er imidlertid at en fridykker som har satt seg fast er i livsfare. En apparatdykker som har satt seg fast er ikke i fare på samme måte, og har til sammenlikning godt med tid til å løse problemet.

Undertegnede deler virksomhetens syn på seleksjon av redningspersonellet. Dette er nøye selektert og høykvalifisert personell med bred erfaringsbakgrunn og mye trening i redningsarbeid. Redningsarbeid medfører imidlertid en betydelig risiko for personellet, til tross for systematisk trening, jevnlig erfaring og en grundig seleksjonsprosess. Luftambulansetjenestens ulykkesstatistikk bevitner dette.

Totalt sett vurderes det at den planlagte opplæringen i redningsfridykkerarbeid medfører overhengende fare for liv eller helse. Det anbefales at vedtaket opprettholdes.»

Som det framgår gjald uttalelsen Arbeidstilsynets stansing av øvelser i redningsfridykkerarbeid på Camp Torpomoen, men momentene har overføringsverdi til vurdering av andre øvelser i redningsfridykking. Stansingsvedtaket ble påklaget av SNLA, men vedtaket ble opprettholdt av direktoratet for Arbeidstilsynet i vedtak av 25.06.2019 (saksnummer 2018/40220).

Foranledningen til vedtaket som nå er påklaget var altså øvelse i redningsfridykkerarbeid som ble utført av MIB i slutten av april 2019, som vist i distriktssendingen NRK Østfold den 29.04.2019. Det som ble vist var en situasjon der en bil som angivelig var kjørt utfor en kaikant i Hvidsten. Bilen og lå på bunnen og redningsmannskap dykket ned uten tilførsel av pusteluft og hentet ut en markør (person) som befant seg inne i bilen. Opptaket viser redningsdykking uten tilførsel av pustegass, line eller kommunikasjon med dykkerne.

Arbeidstilsynet Vestlandet mener fortsatt at denne øvelsen innebar overhengende fare, og at det var riktig å stanse den, jf. aml. § 18-8. Vi viser til begrunnelsen i stansingsvedtaket, der det bl.a. står:

«Arbeidstilsynet skal stanse aktiviteter som innebærer overhengende fare jf arbeidsmiljølovens § 18- 8 andre punktum. Overhengende innebærer at faren må være umiddelbar og at det må være en reell sannsynlighet for en alvorlig konsekvens.

Forskrift om utførelse av arbeid gjelder for all arbeidsdykking og trening i dette, herunder også redningsdykking. Forskriften forutsetter at det ved alle dykkeoperasjoner tilføres pustegass, og at det er tilstrekkelige pustegassreserver til at dykkeren kan komme i sikkerhet, se blant annet § 1-4 nr 12) og § 26-33. Vi viser også til arbeidsmiljøloven § 4-1, der det heter at arbeidsmiljøet skal være fullt forsvarlig. Slik Arbeidstilsynet ser det innebærer redningsfridykkerarbeidet en høy risiko som gjør at det ikke er en akseptabel metode for arbeidsdykking, heller ikke ved redningsdykking. Ved fridykking er dykkeren utsatt for mange av de samme risikomomentene som ved selvforsynt eller overflateforsynt dykking, eksempelvis faren for å sette seg fast. Ved fridykking er imidlertid dykkerens luftforråd svært begrenset, noen som representerer et alvorlig faremoment i tillegg. Det er vanskelig å kompensere for denne risikoen ved ulike sikkerhetstiltak, og Arbeidstilsynet mener at tiltakene ikke er tilstrekkelige for å avverge overhengende fare.

Redningsfridykkerarbeidet som utføres i sjø vurderes å utsette arbeidstakerne for overhengende fare for liv og helse. Det vises i særdeleshet til faremomenter ved arbeidet med opphenting av dukker/personer, undervannssøk, samt uthenting av personer/gjenstander fra bil.»

Arbeidstilsynets mandat er begrenset til å sørge for å at arbeidstakere, herunder redningsmannskap på jobb, skal være trygge. Vi har forståelse for at under redningsoppdrag vil også andre hensyn gjøre seg gjeldende, særlig plikten til å redde liv. De ulike hensyn og eventuelle nødrettsbetraktninger som gjør seg gjeldende i en reell ulykkessituasjon er noe som Arbeidstilsynet ikke kan vurdere alle sider av, vårt fokus er arbeidstakernes sikkerhet. Men den aktuelle aktiviteten var en øvelse, og da skal arbeidstakerne i alle fall ikke utsettes for en slik risiko.

Når det gjelder vedtaket av 07.05.2019 har det imidlertid fått en videre formulering som gjør at det ikke bare gjelder den aktuelle øvelsen, men alle aktiviteter som innebærer dykking, både under øvelser og i operativ sammenheng. Aktivitetene som ble stanset er heller ikke avgrenset i tid, - også eventuell framtidige aktiviteter er omfattet. Arbeidstilsynet Vestlandet mener at dette ikke er i samsvar med aml. § 18-8, som forutsetter at det foreligger en aktuell situasjon med overhengende fare. Vi vil også bemerke at saksutredningen og begrunnelsen i vedtaket ikke gir dekning for et så omfattende stansingsvedtak.

Arbeidstilsynet Vestlandet er derfor kommet til at vedtaket må oppheves.

Selv om vi mener det var riktig å stanse øvelsen som pågikk i april 2019, vil vi ikke gjøre noe nytt vedtak om dette nå fordi denne øvelsen er uansett avsluttet.

Arbeidstilsynet vil imidlertid understreke at vi er bekymret over utviklingen med en uforsvarlig og ulovlig praksis med fridykking både i øvings- og i operativ sammenheng. Øvelser i redningsdykkerarbeid uten tilførsel av pustegass, med øvingsmomenter der redningsmannen skal hente ut personer fra biler under vann o.l. er noe som etter Arbeidstilsynets oppfatning vanligvis vil medføre overhengende fare. Arbeidsgiver er ansvarlig for at arbeidsmiljøet er fullt forsvarlig, også for redningsmenn.

Arbeidstilsynet vil fortsatt følge opp med tilsyn, veiledning og pålegg, samt med og stansing og eventuelt overtredelsesgebyr når det er påkrevd.

På denne bakgrunn gjøres følgende **vedtak**:

Arbeidstilsynets stansingsvedtak av 07.05.2019 til MOVAR IKS oppheves.

Vedtaket kan påklages, og klagefristen er 3 uker jf. forvaltningsloven § 29

Henvendelser til oss kan gjøres digitalt via [eDialog](https://www.arbeidstilsynet.no/post). Les mer på www.arbeidstilsynet.no/post. Vi ber om at vårt referansenummer 2019/22251 oppgis.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Vestlandet

Guro Fykse
tilsynsleder
(sign.)

Asbjørn Braanaas
seniorrådgiver
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

STYRET FOR MOVAR IKS

Orienteringssak nr. 30/2019

**STATUS VEDRØRENDE TILBAKEMELDING PÅ EGENKONTROLLRAPPORT FOR
AVLØPSOMRÅDET 2018**

Vedlagt:

- Kopi av brev sendt Fylkesmannen - Plan for arbeid med retting av avvik
- Kopi av Fylkesmannens svar på brevet

Direktørens forslag til

V E D T A K:

Saken tas til orientering.

SAKSUTREDNING:

Viser til O-SAK nr. 24/2019 som ble lagt frem for styret i møtet den 20.6.2019.

Den 25.6.2019 avholdt administrasjonen et møte med Fylkesmannen i sakens anledning. Møtet var oppklarende og administrasjonen har sendt inn den pålagte tilbakemeldingen med plan for hvordan det arbeides med å rette opp avviket.

Fylkesmannen har også besvart tilbakemeldingen hvor det bekreftes at planen tas til etterretning.

Som det fremkommer i tilbakemeldingen vil administrasjonen arbeide videre med Moss, Vestby og Våler kommune for å kartlegge hvilke tiltak som kan være aktuelle for å redusere belastningen på Kambo RA.

Rygge 20. august 2019

Johnny Sundby (sign.)
Adm. direktør

Kaj-Werner Grimen (sign.)
Sektorsjef VA

Rygge 29.7.2019

Fylkesmannen i Oslo og Viken
v/Marte Rosnes
Pb 325
1502 MOSS

Plan for arbeid med retting av avvik

Viser til mottatt brev med tilbakemleding på egenkontrollrapporter for avløpssektoren 2018 (Deres ref: 2019/12928), samt møte mellom Fylkesmannen og MOVAR den 25.6.2019 i sakens anledning.

I brevet ber Fylkesmannen MOVAR om å sende en tilbakemelding med en plan for hvordan det arbeides for å rette opp avviket, samt å sende inn en fullstendig rapport for Fuglevik RA slambehandling.

Fullstendig rapport for Fuglevik RA slambehandling ble innrapportert etter kontakt med fylkesmannen og avklaring omkring hvordan skjemaene fungerte. I ettertid sendte også MOVAR inn noen korrigererte analyseresultater for Fuglevik RA som var bemerket i brevet (ref e-post sent 26.6.2019).

Fylkesmannen påpeker at rensegraden for BOF5 ved Kambo RA har vært synkende de siste 10 årene og videre at dette er langt dårligere enn det som ble lagt til grunn for tillatelsen i 2008 og at dette utgjør et alvorlig avvik.

MOVAR bestrider ikke at renseeffekten er synkende og viser til gradvis økende belastning som følge av vekst og økt tilknytning, samt at anlegget opprinnelig ikke er designet for fjerning av organisk materiale. Renseeffekt for BOF5 for et slikt anlegg anslås normalt å være omkring 60 % og vi har i alle år prestert langt bedre enn dette selv om den har vært synkende.

Fylkesmannen er kjent med og har gitt tillatelse til MOVAR sine planer om å legge ned Kambo RA og overføre avløpsvannet til et nytt Fuglevik RA innen 2026 som vil være designet for fjerning av organisk materiale og tilfredsstille sekundærrensekravet. Vi ønsker derfor å uttrykke at vi finner det merkelig at dette kategoriseres som et alvorlig avvik.

Vi er imidlertid ikke uenig i at samarbeid med kommunene omkring oppstrømsarbeid er viktig for å redusere tilførsel av uønskede stoffer og belastningen på avløpsanlegget, også i perioden frem til et nytt renseanlegg står klart.

Moss kommune og MOVAR har faktisk nylig engasjert konsulentsekskapet COWI og Driftsassistansen i Østfold til å bistå oss med å kartlegge hvordan avløpsanlegget påvirkes hydraulisk når det oppstår nedbørssituasjoner. Dette for å fremskaffe bedre kunnskap om nettet og for å kunne gjøre riktige

Kontoradresse: Kjellerødnv. 30 Huggenes 1580 Rygge Telefon 69 26 21 10	Avdelinger: Vansjø Vannverk Kambo Renseanlegg Solgård Avfallsplass Husholdningsrenovasjon Fuglevik Renseanlegg Hestevold Renseanlegg MIB brann og redning	Bankgiro: 6118.05.58941 Foretaksnr.: 959272204	E post: movar@movar.no Hjemmeside: www.movar.no www.brann.movar.no
---	---	---	--

prioriteringer av nødvendige tiltak i ledningsnett. Dette vil også gi nyttige data med tanke på prosjektering og dimensjonering av overføringsanlegget fra Kambo til Fuglevik og nye Fuglevik RA.

MOVAR vil også gjennomføre møter med Moss, Vestby og Våler kommuner for å bidra til å intensivere arbeidet med å kartlegge risikobedrifter, fremskaffe oversikt over påslipp, samt arbeid med oppfølging og oppdatering av påslippsavtaler. Dette vil være et viktig arbeid for å forsøke å redusere den organiske belastning til Kambo RA.

Følgende plan for arbeidet legges til grunn:

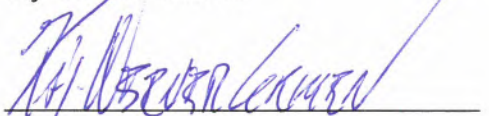
- 1.) Kartlegging av hydraulisk påvirkning av avløpsanlegget og Kambo RA – **pågår allerede.**
- 2A.) Sende brev til eierkommunene med orientering om avviket MOVAR har fått og hva vi ønsker å oppnå i samarbeid med kommunen, samt anmode om et oppstartsmøte omkring dette arbeidet – **innen 1. september 2019.**
- 2B.) Oppstartsmøte med henholdsvis Moss, Vestby og Våler kommune – **innen 1 oktober 2019.**
- 2C.) Ferdigstillelse av kartlegging av risikobedrifter – **innen 1.1. 2020.**
- 2D.) Risikovurdere ulike påslipp og bedrifter, herunder vurdere hvilke som bør få påslippstillatelser eller reviderte påslippstillatelser – **innen 1.4.2020.**

Vedrørende aktivitet 2C og 2D er MOVAR avhengig av kommunenens evne til å gjennomføre og prioritere arbeidet.

Vi håper Fylkesmannen anser dette som en fornuftig plan og at avviket således kan lukkes.

Rygge 29.7.2019

Kaj-Werner Grimen

Sektorsjef VA
MOVAR IKS

Kontoradresse: Kjellerødnv. 30 Huggenes 1580 Rygge Telefon 69 26 21 10	Avdelinger: Vansjø Vannverk 69 26 21 40 Kambo Renseanlegg 69 27 61 70 Solgård Avfallsplass 69 20 85 50 Husholdningsrenovasjon 69 20 85 50 Fuglevik Renseanlegg 69 26 27 60 Hestevold Renseanlegg 69 27 61 77 MIB brann og redning 69 24 78 50	Bankgiro: 6118.05.58941 Foretaksnr.: 959272204	E post: movar@movar.no Hjemmeside: www.movar.no www.brann.movar.no
---	---	---	--

Grimen, Kaj-Werner

Fra: fmosmar@fylkesmannen.no
Sendt: torsdag 1. august 2019 13.11
Til: Grimen, Kaj-Werner
Kopi: fmbuhss@fylkesmannen.no
Emne: Egenkontroll rapportering 2018 for MOVAR IKS - Plan for arbeid med retting av avvik

Hei

Vi viser til vår tilbakemelding på egenkontrollrapport 24.05.2019, møte 25.06.2019 og deres svar 29.07.2019. Vi tar deres plan for arbeid med retting av avvik til etterretning. Vi ber om at dere legger ved en vurdering av gjennomførte tiltak ved neste års rapportering sammen med oversikten over kartlagte bedrifter.

Med hilsen

Marte Rosnes
overingeniør